

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre 7 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre 8 korona.
Egy hóra 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, február 9.

Csendőrfegyverrel lelőtt olasz repülőgép.

Budapest, február 8. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcér:

Az ellenségnek a Cassinu völgytől keletre megkísérelt támadását tüzelésünk már annak kezdetén meghehúsította. Német csapatok Woranczytól nyugatra behatoltak az ellenség állásába. Az ott levő védőcsapatoknak jelentékeny veszteségeket okoztak és saját veszteségük nélkül néhány fogolylyal tértek vissza.

Olasz harcér:

Tolmein mellett és Wellassoban (Roveretótól délkeletre) lefolyt reánk nézve kedvező sikeres kisebb vállalkozásoktól eltekintve, nem volt jelentős esemény.

Délkeleti hadszíntér:

Berat vidékén egy járőrszolgálatot teljesítő csendőrnk lelőtt egy olasz repülőgépet. — Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Portyázó és előrsi harcok.

Berlin, február 8. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcér:

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy arcvonala:

Az Ipern hajlásban este élénk tüzelési tevékenység volt. Wytschaete hajlásban nagy kiterjedésű robbantásokkal az ellenséges aknafolyosók jelentékeny részét megsemmisítettük. Egy angol repülőraj Brügge városára bombákat dobott le, amelyek azonkívül, hogy házakat rombolt szét, egy iskolában egy asszonyt és 16 gyermeket megöltek, két telnőt pedig megsebesítettek. Katonai művekben nem esett kár.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

A labascei esatorna mindkét oldalán, az Ancre mentén és Bouchavesnesnél a tüzerégi tűz az előző napokban fokozódott. Ejjél után az Ancre északi partján és Bouchavesnesnél délkeletre az angolok támadtak. Egyes pontokon kezdetben elért sikereiket ellentámadásunk hamarosan kiegyenlítette.

A trónörökös hadesoportja:

Az Aire völgyben és Vaurpoisnál az Argonnektól keletre előretörő es-

patok a francia árkokból 17 fogolylyal tértek vissza.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Kisielinél, Lucktól nyugatra, felderítő előretörésünk sikeres volt.

József főherceg vezerezredes hadsereg arcvonala:

A hóval fedett Kárpátokban és a Moldova nyugati részének hegyi területén több helyen élénk tüzerégi tevékenység volt és portyázó osztagok ütközetei fordultak elő.

Mackensen vezértábornagy hadesoportja:

A helyzet változatlan.

Macedóniai hadszíntér:

Az Ockrida és Prespa tó között előrsök esatározásai folytak, amelyekből francia foglyokat szállítottunk be. Ludendorff, első főszállásmeister. (A Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lövészárkok népéért ...

A magyar képviselőházban nem hiába foglalkoznak háborus témákkal: az őies harc nagyon is magánviseli a háboru bélyegét. Az ellenzék már egyenesen mackenseni stratégiával dolgozik: a kikezdett frontszakaszon forszírozza a támadást s koncentrikus erővel ront egyetlen pontra, amelyen sikert remél. A kérdés csak az: vannak-e az ellenzéken Mackensenek s hogy az a pont, amelyet forszírozottan támadnak, nyujt-e reményiséget jelentős sikerre: a kormány frontjának az áttörésére?

Az első kérdéssel könnyen végezhetünk. Az ellenzéki politikusok között nincsenek Mackensenek, már csak azért sincsenek, mert a nagy hadvezért gyönyörű ideálok vezetik: az ellenzéki stratégiákat pedig a legátlátszóbb önzés: a kormánybuktatás és a hatalomvágy. A másik kérdés már gondosabb vizsgálatot érdemel. Az ellenzék egy ravaszul kieszt átkaroló mozdulattal a — népszerűtlenség zsakutcájába akarja szorítani a kormányt. Ugy gondolkozik, hogy a választójog kérdését összeköti a magyar katona dicsőségével s követelni fogja, hogy Tisza minden magyar hősnak adja a feltételek nélkül a választói jogosultságot. No már mostan: Tisza nem teljesítheti ezt, mert hiszen az méltatlan volna azokkal szemben, akik testi gyöngeségük vagy más okok miatt nem voltak katonák,

de ha nem teljesíti, akkor feketére lehet festeni az ország előtt, mint olyasvalakit, aki nem méltányolja érdeme szerint a magyar katona csodálatraméltó heroizmusát. Ilyen módon: akár deterral Tisza ebben a kérdésben az ellenzéknek, akár nem: osztályrésze csak a népszerűtlenség lehet.

Az ellenzéknek nagyon is átlatazó taktikája ellen azonban gyönyörűen megvédte ma a kormányelnök a maga becsületes álláspontját. Nyíltan, férfiasan, fedetlen sisakkal állott az ellenzék elé, s kimerte mondani bátran, hogy az ellenzék feltevése sérti a lövészárkok magyar vitézeit. Sérti, mert felteszi róluk, hogy az ősi rögöt, a hazát nem önzetlenül védelmezik, hanem ezért a választói jog jutalmát várják. A politikailag éretlen elemek választói jogosultsága nem fogja „tényre deríteni e hont”, hanem az általános anyagi, szellemi és erkölcsi nivó emelése. A lövészárkok népe tudja, hogy nem amarra, hanem erre kell törekednie, s tudja azt is, hogy ebben a tekintetben nincs odaadóbb támogatója a magyar kormánynál. Bebizonyította a kormányelnök ezt azzal is, hogy a harcoló magyar katona itthon maradt családját fokozottabb mértékben óhajtja támogatni, s fel fogja emelni a hadisegélyt, míg az özvegyek és árvák sorsáról intézményesen fog gondoskodni ...

A politikai fronton tehát, amint méltóztatnak látni: „az ellenzék ma újból vereséget szenvedett!” (c)

LEGUJABB.

Ejjél 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Ekkét közvetít a pápa.

A Pester Lloydnak jelentik Frankfurtból: Berni jelentések szerint a Vatikán egyik személyisége kijelentette a svájci távirati ügynökség római képviselőjének, hogy a Vatikán diplomáciája jelenleg Spanyolországban azon fáradozik, hogy a semlegeseket egy közös békeakció megindítására egyesítse. A pápa ugyanis meg akarja változtatni eddigi magatartását és csak abban a pillanatban fog visszavonulni, amikor már célját elérte.

A Morningpost hadjáratot indít az ellen, hogy politikai szolgálatokért nemességet adományoznak. Sok angol lap ebben a hadjáratban egy rejtett támadást lát Lloyd George ellen, akinek nincsen pártja és aki egy választási küzdelemben megbukna, ha nem sikerülne pártkasszát teremteni. Ugy látszik sokan hajlandók hozzá-

járulni a pártkasszához, de csak abban az esetben, ha ezeket a szolgálatokat nemességgel honorálják. A lapok hajlandók ezeknek a cimkereskedéseknek megbocsájtani.

Newyorki jelentés szerint az amerikai kormány kiviteli tilalmat tervez szénre a semleges és az ellenséges államokba. Az amerikai hajógyárak nagyszabású megbízásokat kaptak tengeri tjáró hajók gyors szállítására. Több helyen érdekes németbarát tüntetések voltak, melyek azonban a nyugalmat sehohsem zavarták meg.

Összeírás és sorozás Aradon.

(A 26—45 évesek újabb szemléje.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az 1886. évi XX. és az 1915. évi II. t.-c. alapján utasítottak az 1891. évtől 1872. évig bezárólag terjedő időben született összes népfelkelésre kötelezettek, kik tényleges katonai szolgálatot nem teljesítettek, hogy összeírásuk végett a tartózkodási hely községi előljáróságánál (városi hatóságánál), kisközségekben a körjegyzőségek székhelyén jelentkezzenek és pedig az összes Aradon tartózkodó aradi és idegen illetőségűek Arad város katonügyi osztályánál február hó 11-től 15-ig bezárólag hét-köznapokon 8-tól 12-ig, délután 3-tól 5-ig, vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

A vasutaknál (a közuti vasutak kivételével) és hajózási vállalatoknál, valamint a vasutak és hajózási vállalatok üzemeinél alkalmazásban álló egyének népfelkelési bemutató pót szemlére állításuk, összeírásuk végett állandó tartózkodási helyük községi (városi) előljárósága által szolgálati főnökségükhöz juttatott és ezek által nekik kiosztott népfelkelési igazolványi és utalási lapokat kitölteni és ezeket szolgálati főnökségük útján 1917. évi február 14-ig az illető községi (városi) előljáróságához visszajuttatni tartoznak. A jelentkezés alkalmával a népfelkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv, vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány, illetőleg népfelkelési igazolványi könyv vagy lap, igazolásul felmutatandó.

A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik ezen felhívott korosztályokhoz tartoznak, hasonlóképen iratnak össze és hivatnak be bemutató pót szemlére, mint a magyar állampolgárok.

Az összeírásnál mindenkinek, aki a fentebb megjelölt évek valamelyikében született, (tehát nyilvánvalóan alkalmatlanoknak, eskőrosoknak, katonai vagy honvéd felülvizsgálaton elbocsátott összes — tehát a nyugdíjjal, sebesülési-, személyi-pótdíjjal ellátott — egyéneknek is, a volt tiszteknek, valamint jogcímük igazolása végett az összes felmentett népfelkelésre kötelezetteknek, továbbá az orvosoknak és mindazoknak, kik eddig a népfelkelési bemutató pót szemlén való megjelenés és egyúttal bizonytalan időre a népfelkelési tényleges szolgálat alól is fel voltak mentve) meg kell jelenennie.

Azon népfelkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig kik végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényvel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutató pót szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének — amennyiben az alábbiak szerint szemlekötelesek, — összeírásuk után az előljáróságnak később közteendő rendelkezéséhez képest megjelölt helyen 1917. évi február hó 26-tól március hó 19-ig terjedő időközben népfelkelési bemutató pót szemlére fognak behivatni és elővezettetni és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

A népfelkelési bemutató pót szemlén az alább felsoroltak kivételével mindenkinek meg kell jelennie, tehát azon népfelkelésre kötelezetteknek is, kik a pénzügyőrségnél, posta- és táviradintézetnél, a határrendőrségnél, a szénbánya-munkásosztágokban alkalmazásban állanak, az orvosoknak, továbbá azoknak, akik személyes hadiszolgálatra kirendeltettek és végül a vasutaknál és hajózási vállalatoknál, valamint a vasutak és hajózási vállalatok üzemeinél alkalmazásban állanak.

A vasutaknál (a közuti vasutak kivételével) és hajózási vállalatoknál, valamint a vasutak és hajózási vállalatok üzemeinél alkalmazásban álló egyének népfelkelési bemutató pót szemlére állítása, valamint felmentése tekintetében azonban a következő 1—3. pontban felsorolt kivételes intézkedések irányadók: 1. A népfelkelési bemutató pót szemle működési helyén (a járási székhelyen) lakó mindazon népfelkelésre kötelezettek, akik a községi előljáróság által kihirdetett szemlénapon nincsenek vasuti vagy hajózási szolgálatban, a rendes bemutató pót szemlén megjeleneni tartoznak. — 2. Azokat a vasutnál alkalmazott népfelkelésre kötelezetteket, akik szolgálatban létük miatt vagy azért, mert nem laknak a járási székhelyen, az ott tartott rendes népfelkelési bemutató pót szemlén meg nem jelenhettek, az egész szemlére kitűzött időköz alatt vagy a szemle befejezése után a vasuti gócpontokon külön szemlebizottság, a hajózási alkalmazottakat ellenben a közlekedési vonalak mentén fekvő honvéd kiegészítő parancsnokság fogja megvizsgálni. — 3. Azok az egyének, akiket szolgálati főnökségük a bemutató pót szemlén való megjelenés alól a szolgálat érdekében ideiglenesen mentesít, akik tehát ennek következtében sem a rendes, sem pedig a gócpontokon megtartott bemutató pót szemlén nem jelentek meg, igazolt távollévőknek tekintetnek és külön erre a célra szervezendő mozgó népfelkelési szemlebizottságok által fognak megvizsgáltatni. — Az ilyen egyének nevei azonban, nehogy a rendes, vagy a gócpontokon tartott bemutató pót szemléről való elmaradás miatt felelősségre vonassanak, az illető szolgálati főnökségek által az állandó tartózkodási hely községi (városi) előljáróságának bemutatandók.

A népfelkelési bemutató pót szemlén alkalmatlanok talált azok az egyének, akik a vasutaknál — közuti vasutakat kivéve — és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafentartási, vontatási, műhelyi és szereltéri szolgálatban, a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben vannak alkalmazva, továbbá mind az azok, akik a pénzügyőrségnél, a posta- és táviradintézeteknél, bármely hajózási hatóságánál, hajózási vállalatnál, vagy az ezekhez tartozó gyárakban és műhelyekben, a szénbánya-munkásosztágokban, végül a határrendőrségénél 1917. évi február hó elsője előtt alkalmazásban állottak, mindaddig, míg jelenlegi alkalmazásukban megmaradnak, bevonulni nem tartoznak.

Nem tartoznak megjeleneni a népfelkelési bemutató pót szemlén:

a) a nyilvánvalóan alkalmatlanok, vagyis azok, akik a következő fogvatkozások valame-

lyikében szenvednek: egyik láb vagy kéz hiánya, mindkét szem vaksága, siketnémaság, hülyeség, bírójlag kimondott tébolyodottság, örültség vagy gyengeelméjűség, azonkívül az egyéb elmebetegség, amennyiben a felsorolt fogvatkozásokat a szemlebizottság előtt okmányilag igazolni képesek; — b) akik annak idején a sorozáskor töröndőnek osztályoztatottak; — c) azok a már előző szemlén alkalmatlanok talált népfelkelésre kötelezettek egyének, akik a népfelkelési tényleges szolgálat alól már eddig névszerint felmentve voltak; — d) a bevett és a törvényesen elismert vallásfelekezetek felszentelt, illetőleg felavatott (tényleg hivatás szerűen alkalmazott) lelkészek és papi jellegű tanárai; — e) a nyugdíjas és szolgálaton kívüli viszonyban levő katonai és honvéd havi-díjasok; — f) a rokkantak háza ellátásában lévő rokkantsági nyugdíjjal ellátott katonai vagy honvéd egyének; — g) akik a hadsereg, honvédség vagy esendőség kötelékéből katonai (honvéd) felülvizsgálat útján mindennemű népfelkelési szolgálatra alkalmatlannak nyilvánítottak és ezen körülményt végelbocsátó levéllel vagy népfelkelési mentesítő igazolvánnyal igazolni tudják, vagy akik 1916. évi november 30-ika után bocsátottak el.

A rokkantsági nyugdíjjal vagy sebesülési (személyi) pótdíjjal ellátott katonai, honvéd vagy esendőr egyének a népfelkelési bemutató pót szemlén megjeleneni tartoznak.

Azon népfelkelésre kötelezett, aki az összeírás végett elrendelt jelentkezési kötelezettségnek nem tesz eleget, az 1915. évi II. t.-c. 5. §-a értelmében 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik, — aki pedig a népfelkelési bemutató pót szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezetettik elő és a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t.-c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

Részeg volt

a merénylő huszár.

(Betiltott fővárosi lap.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről jelenti tudósítók: A képviselőházban lövöldözött részeg honvédhuzárt, Patafalvy Györgyöt tegnap délután, a merénylet elkövetése után, Hirschler rendőr orvos megvizsgálta. A vizsgálati jegyzőkönyv a következő megállapításokat tartalmazza: Kipirult arc, ingatag járás, gyors érverés, kedélybeli labilitás, minduntalan sirva fakad, vontatott, szaggatott beszéd, lefokozott reflexek. A vizsgálat során gyakori epileptikus rohamok. Az orvosi vélemény szerint megállapítható, hogy még délután is közép fokú alkoholemberzés hatása alatt állt a akaratának teljes elhatározó képességével nem bírt. Elbeszélése szerint reggel óta folytonosan ivott, a mennyiségre nem emlékszik. Lehet, hogy ez a mennyiség nem volt túlsok, de ha epilepsziás valaki, már a kisebb alkoholemberzés is ittassá teheti az illetőt, mert az epilepszia az alkohollal szemben fokozott érzékenységet mutat.

Epilógusa a merényletnek, hogy a belügy-miniszter a „Nap”-ot a merényletről közölt tudósítása, illetőleg a tudósítás címe miatt elko-boztatta és bizonytalan időre, további elhatározásig betiltotta. A „Nap” közleményének címe: „A képviselőházban rálöttek Tiszára és a Ház elnökére.”

Amerika és az entente offenzívája.

(Hol támad Hindenburg?)

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Bécsből jelentik: Az entente a római konferencián újra összeragasztani igyekezett a szertehullott egységet, amelyet a különböző frontokon, a főparancsnokságban és a hadvezetésben, valamint a hadianyagban régebben teremtettek. Ugy látszik azonban, hogy ez az úgynevezett egység nem lehet valami tartós és nem számíthat állandóságra, mert szükségesnek mutatkozott, hogy Pétervárott újabb konferenciát tartson a négyesszövetség, ahol ismét kísérletet tettek az egység összedrótóására. Hogy ez sikerült-e, nagyon is kérdéses. Ezen az értekezleten hangok emelkedtek, amelyek kétségbevittek az entente győzelmébe vetett rendíthetetlen bizalmat.

Az Echo de Paris-ban Cherfils tábornok bejelentette, hogy Pétervárott nagy közös offenzívát határoztak el, amelynek keresztülvitelét azonban egész sereg feltétel teljesítéséhez kötötték. Így például kimondták, hogy a támadásoknak meglepőeknek kell lenniük, a legapróbb részletekig elő kell őket készíteni, minden frontra ki kell terjeszkedniük és olyan hatalmas eszközökkel kell megosinálni, hogy hatásuk el ne maradjon. Ha nem így készítik elő az offenzívát, akkor minden erőfeszítés hiábavaló lesz.

Cherfils eikéből kiderül, hogy milyen nagy csalódást okozott az ententeban a romániai hadjárat és a szaloniki expedició kudarc, valamint az is, hogy az entente lemondott a Bécsbe és Berlinbe való masírozás eszméjéről. Cherfils tábornok nagy szkepszissel szól a tervezett új általános offenzíváról, mert a hozzája fűzött előfeltételeket nem igen lehet teljesíteni. A sorok között az is elárulja, hogy mit értett a pétervári konferencia az alatt, hogy meglepetésekkel kell dolgozni: a Svájcban való átvonulást és a partraszállást Hollandiában. Mivel azonban mindkét állam fegyveres fölkészültségben van, érthető a tábornok rezignált hangja. Cherfils tábornok abban is kételkedik, hogy az általános offenzíva az összes frontokra kiterjeszhető lenne. Ugy látszik, az orosz és a macedóniai frontra gondol.

Másfelől új segítő társat kapott az entente az északamerikai Egyesült Államokban, amelynek lépése úgy hat, mint olaj a tüzre. Még abban az esetben is, ha a nagy amerikai köztársaság és a központi hatalmak között háborúra kerülne a sor, elmúlik két-három hónap, amíg az új ellenség szereplése érezhetővé válik. Hogy addig mi lesz, ki tudja? Még a mondott idő után se lehet Amerika szárazföldi haderejének olyan hatása, amely a nagy döntést kikényszeríthetné.

Tardieu képviselő, a francia kamara hadügyi bizottságának tagja a következőket írja a Petit Parisien-ben:

— Mindentől csak azt találgatják az emberek, hol fog támadni Hindenburg? Sokan vannak, akik szeretnék a hangulatot olyan irányban befolyásolni, hogy mi előzzük meg az ellenséget támadásunkkal. Ez nem okos beszéd. A lövészárkok háboruban hasztalanul támadunk, mert nincs elég nehéz ügyünk és vasúti hálózatunk az egész fronton. Ha pedig ezek nélkül a töltételek nélkül kezdünk offenzívát, annak csak egy biztos eredménye lehet: lemészároltatjuk katonáinkat. Mit nyertünk támadásainkkal? Neuport, De Vermelles, Carenci, Crouy. Des Eparges, Vicil-Armand s az Ailly-erdő ellen? Eltűntek a verünk. És mi a Campagneban, Artoisban és a Sommenal

folytatott offenzívánk eredménye? Hallatlan drága, de annál jelentéktelenebb taktikai előnyök. Ellenben defenzívánk az Ysernél és Verdunnál eredményes volt. A mostani háborúban védekezésünk jobban bevált, mint a támadásaink, aminek az az oka, hogy 75-ös ügyünk az erős hadállások ellen nem boldogulnak, viszont a védelmi harcban döntő szerepet vesznek. Az offenzíva nem végezi, csak mód és eszköz. Ha a támadáshoz megvan minden feltétel, akkor csapjunk rá az ellenségre. De amíg nem vagyunk biztosak a sikerben, takarékoskodjunk a katonáinkkal.

Tisza István grófa hadisegély felemelését igerte meg.

(A képviselőház ülése.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A képviselőházban ma lassan gyülekeztek a képviselők, Zsembery István dr., a tegnapi megválasztott érsekújvári képviselő először jelent meg ezúttal a munkapárt folyosóján. Zsemberyt számosan üdvözölték, köztük a miniszterek Ghillány báró földművelésügyi miniszter, Tisza István gróf miniszterelnök, Sándor János belügyminiszter és Balogh Jenő igazságügyminiszter. Hódy Gyula tovább hordozta körül a névszerinti szavazást kérő ívet.

Az ülést 3 óra 25 perckor nyitotta meg Szász Károly elnök. Bejelentette a Háznak Haus Antal vezértengernagy elhunytát és megállapítja, hogy ez a súlyos veszteség most kétszeresen érint bennünket, mert ez a kiváló szakszerű a legnehezebb időkben távozott el tengerészetünk éléről. Kéri a képviselőház felhatalmazását, hogy nevében a hadügyminiszterhez részvétlétviratot intézhessen, ezenkívül a képviselőház jegyzőkönyvében örökítse meg részvétét és a halás magyar nemzet nevében koszorút tegyenek ravatalára. A Ház az indítványokhoz hozzájárul. Szász Károly elnök ezután bemutatja Zsembery István dr. képviselői megbízólevelét. (Eljenzés a jobboldalon.)

Ezután rátérnek a hősök emlékének megörökítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatására.

Huszár Károly: A hősök emlékműveinek felállításánál a magyar iparművészet érvényesülését kívánja.

Kovácsy Kálmán elmondja, hogy a belügyminiszter jóakarata dacára eddig még semmi intézkedés nem történt az özvegyek és árvák érdekében.

Jaczkó Pál: A választójog érdekében benyújtott javaslatát visszavonja.

Sándor János belügyminiszter: Hibáztatják, hogy a benyújtott javaslatban a választójog nem foglaltatik. A kormány már többször kifejtette, hogy a választójog kiterjesztése nem illik bele a hősök emlékének megörökítéséről szóló törvényjavaslatba. Különös gondja van arra, hogy a hadisegélyezés körül felmerült panaszokat szigorúan megvizsgálta. Rámutat arra, hogy a hatóságokat már régebben utasította, miszerint üzleti vállalatoknak ne engedjenek teret. A törvényjavaslatnak az a célja, hogy minden községben lássák a lakosok a hősök ragyogó példáját. Ezt annyival is inkább szükségesnek tartja, mert az elesett hősök legnagyobb része távol szülőföldjéről, idegen földben van eltemetve és még felkeresni sem lehet sírjukat, miután azt újabb csaták elpusz-

tították. Arra kéri a képviselőházat, hogy erte törvényjavaslatot, melyben a nemzet kegyelettel adózik hősei iránt, fogadják el.

Tisza István gróf miniszterelnök: A törvényjavaslat a nemzet kegyeletének adóját rója le. A nemzet kötelessége a hősök hozzátartozóinak biztosítása. Elismeri, hogy e téren fordultak elő anomáliák. A segélyek kiosztásánál a főispánokat utasította az ellenőrzés gyakorlására. Viszont azt is akarja, hogy a hadisegélyezés ne váljék a munkakerülésnek eszközévé. A képviselőházban rengeteg sörélmel soroltak föl a vita folyamán, megvizsgáltatta ezeket és megállapítást nyert, hogy legnagyobb részük tárgyaltan. Elhatározta, hogy az arra rászoruló hátramaradottaknak a nyújtandó segélyre már most előleget fog adni. Nem tartja helyesnek, hogy az ellenzék lázító hangu beszédekkel a népet izgatja. Most

foglalkoznak a hadisegélyek fel-emelésével és ez már a legközelebbi jövőben meg is fog történni.

Az özvegyek és árvák ellátása az államnak és társadalomnak együttes feladatát képezi.

Ezután a képviselőház a hősök emlékének megörökítéséről szóló törvényjavaslatot általánosságban elfogadta. Rátértek a részletes tárgyalásra, amiről lapunk más helyén írunk.

Meghalt az országbíró.

(Orczy Béla báró halála.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bécsből telefonálja tudósítók: Orczy Béla báró országbíró bécsi lakásán ma éjjel 96 éves korában meghalt.

Az elhunyt Orczy György, báró aranykulcsos vitéz és Berényi Erzsébet grófnő csillagkeresztos hölgy fia, született Budapesten 1822. évi január 22-én. Középiskolai tanulmányait a pesti kegyesrendiek gimnáziumában végezte, s az egyetemet is Budapesten hallgatta. 1836-ban bölcsészeti, 1841-ben pedig jogtudorrá avatott és még ez évben letette az ügyvédi vizsgát is. 1841-ben Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye, 1842-ben Bács-Bodrogmegye tiszteletbeli aljegyzője, 1844-ben pedig Hevesmegye tiszteletbeli főjegyzője lett. 1846-ban a magyar helytartó-tanáchoz tiszteletbeli titkárrá nevezetett ki. 1846-ban császári és királyi aranykulcsos méltóságot nyert és József főherceg nádor személyes kamarása lett. 1848-ban a pozsonyi országgyűlés berekesztése után odahagyta helytartó-tanácsi titkári állását. A délvidéki mozgalmak kezdetekor a pestmegyei nemzetőr-csapatnál táborba vonult. A kassai első ütközetben mint nemzetőr-százados vett részt, s a pestmegyei nemzetőri csapat feloszlása után hazatért Ujszászra, ahol gazdálkodott. Ez időben a külföldre is el-állatogott. 1865-ben az abonyi kerület országgyűlési képviselője lett és tagja volt a kiegyezést előkészítő bizottságnak. 1867-ben tagja lett az első delegációnak. 1869. májusában a külügyminiszterium osztályfőnökévé nevezetett ki s ez állásában több kormányt is szolgálva, tizenegy esztendőig maradt meg. Eközben titkos tanácsosi címet nyert. Már előzőleg, 1838-ban bölcsészeti tudományának ötven éves fordulója alkalmával diszoklevelet nyert az egyetemtől.

A most lezajlott koronázáson magas kora miatt nem vett részt. Országbíró lett Majláth Gusztáv gróf meggyilkolása után.

A bécsi iskolák szünete. Bécsből jelentik: A Kultuszminiszter elrendelte, hogy az iskolákat február 20-ig tartsák zárva a szünhiány miatt.

Amerika nem szakít a monarchiával.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A Pester Lloydnak jelentik Bécsből: Czernin Ottokár gróf külügyminiszter és Penfield amerikai nagykövet között az amerikai és németországi diplomáciai viszony megszakítása óta folytonos tárgyalások folynak abban a kérdésben, hogy miképp alakuljon a viszony Amerika és a monarchia között, tekintettel a szigorított tengeralatti háborúra, melyhez a monarchia teljesen esatlakozott. Megállapítandó, hogy ezeknél a tanácskozásoknál amerikai részről az a kívánság nyilvánult meg, hogy ha csak lehetséges, a monarchiával a szakítást el kell kerülni. Ugyilátszik Washingtonban visszamádnak attól, hogy a központi hatalmakkal minden összeköttetést megszakítsanak. Berlinben is szívesen látnák, ha legalább ezt az összekötő hidat nem égetnék fel. A tárgyalások, melyek külügyminiszteriumunk és a nagykövetség között folynak, eddig még nem jártak eredménnyel. Diplomáciai körökben azonban azt hiszik, hogy a helyzet tisztázása néhány napon belül be fog következni. A nehézség csak az, hogy az amerikai kormány olyan álláspontot foglalt el, amely Amerikához való viszonyunkat ellenőrizhetetlen véletlenektől teszi függővé. Ami az európai semlegeseket illeti, úgy a helyzet a legközelebbi időre a hivatalosan jelentett válaszok által, melyeket Wilson elnök felhívására adtak, tisztázva van. Természetesen a további fejlemények attól a hatástól is függnék, amelyeket a tengeralatti háború elkerülhetetlen módon a semlegesekre is gyakorolni fog.

Lloyd George felelős a milliók haláláért

(Az angol trónbeszéd.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bryan volt amerikai külügyi államtitkár nyílt levelet intézett Lloyd Georgehoz, melyben a következőket mondja:

Mint a hadviselő nemzetek barátja arra kérem önt, hogy az angol kormánynál vesse latba minden befolyását, hogy a béke-konferencia összeüljön. A vitás kérdések egyike sem olyan, hogy csakis háborúval kellene megoldani. A jövődó békének alapjául szolgálhatnak a különböző jegyzékekben kifejezett kívánságok. Ne vegye magára a felelősséget a háború folytatásáért. Az ön döntése az emberek millióinak életét és halálát jelenti.

Londonból jelentik, hogy a király trónbeszéddel nyitotta meg a parlament ülését. A trónbeszédben a király rámutatott, hogy az ellenség béketárgyalások megindítását proponálta, amely azonban az ajánlat rugóinál fogva nem volt elfogadható. A birodalmi kormány, a hadsereg és a nép a szövetségesekkel együtt kitart és kiküzdte a jogos követeléseket. Wilson elnökhöz intézett jegyzékében az angol kormány kifejtette azokat a célokat, melyekért küzdeni akar. Az ellenség egy újabb gonosz tettel akarja megsérteni a nemzetközi jogot, ez azonban nem rendítette meg sem Angliát, sem szövetségeseit, sőt ez megszilárdította őket feltett szándékaikban. Az angol hajóhad továbbra is megtartotta a tengeren törhetetlen hatalmát, az ellenséges országokat teljesen körülzárták mindenfelől. Azokat a sikereket, melyeket a hadsereg és a szövetséges hadseregek együttesen kivívtak, szélesebb területekre fogják kibővíteni és ki fogják így küzdeni a végleges sikert. Bizakodik a hazafias alattvalók szellemében, akik méltán rászolgálnak a nemzet haláláért. Kéri a parlamentet, hogy kerüljék a pártharcokat és támogassák együttesen a parlamentet a nagy munkában.

Ezután Asquith beszélt és kifejtette, hogy a mai viszonyok között Angliában nem szabad pártviszálynak felmerülnie. Németország legutóbbi lépését a barbarizmus sugalta és

azt az összes semlegesek hadüzenetnek fogják tekinteni.

Bonnar Law volt a következő felszólaló. Utal arra, hogy Asquith beszéde legjobb bizonyítéka annak, hogy a politikai pártok között nagy az egység. Amikor ezeket mondja, akkor az egész ország érzelmeit tolmácsolja. Rátérve az új tengeri háború kérdésére, kijelentette, hogy az angol hajózás ügye azt kívánja, hogy a kereskedelmi hajók fokozatosan a kormány rendelkezése alá kerüljenek. A hajózás érdekében megtett minden intézkedést és reméli, hogy ezekről nemsokára bővebben is fog referálhatni.

A Wolff ügynökség jelenti: Anglia már január 29-től kezdve lehetetlenné tette a Hollandiába való szénzállítást, tehát még a német tengeralattjáró blokádot életbe léptetése előtt.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Pénteken: Molnár Aranka vendégfellépéssel: *Náni, vagy a glogovai svabok.*

* **Arany János-ünnepély Aradon.** A *Kölcssey-Egyesület* választmánya csütörtök délután tartott ülésén *Fonyes* Dezső elnök indítványára elhatározta, hogy március havában Arany-ünnepélyt rendez. Az ünnepély rendezését *Zombory* Andor főreáliskolai tanár vállalta el. Elhatározta továbbá, hogy *Odry* Lehel nyug. operaénekes 80 éves születésnapja alkalmával a művészt egy előadás keretében ünnepelni fogja. A választmány ezután a legközelebb tartandó rendkívüli közgyűlés tárgysorozatot készítette elő. Ennek során az alenöki tisztségre *Lócs* Rezső helyettes polgármestert, a titkári állásra *Zombory* Andor főreáliskolai tanárt és egy megüresedett választmányi tagsági helyre *Szendrei* Mihály szingazgatót hozta javaslatba. *Bancsák* István titkárhelyettes az egyesület évi jelentését és pénztári jelentését mutatta be.

* **A színház hírel.** Molnár Aranka vendégjátéka Ma pénteken lép fel utoljára Molnár Aranka a Nani című szerepében, amely a vendégművésznőnek egyik legjobb szerepe. — 4 a kis lány bemutatója. Holnap szombaton este

lesz ennek a rendkívül mulattató parodisztikus operett újdonságnak a bemutatás előadása. Két-öt zenét irt Barna Izsó, mely a pompás szöveggel együtt egész estén a legjobb hangulatot teremti a színpadon. Az összes szereplők legnagyobb kedvvel készültek az újdonságra, mely egymás után három eszén kerül színre. — Ifjúsági és népies előadás. Szombaton délután fél 4-kor ifjúság előadás. Színpadra kerül a Csokoládé katoná kitűnő operett, melynek eddigi összes előadásaiban zsúfolt ház gyönyörködött. — Vasárnapi előadások. Vasárnap délután fél négykor *Lehár* kitűnő operettje, a *Csillagok* bolondja kerül színre. a már ismert elsőrangú szereposztásban. Este fél nyolckor 4 a kis lány operett újdonságnak lesz a második előadása.

EGYESULETI ÉLET.

(*) **Köszönetsnyilvánítás.** Az aradi anyavédő egyesület „Zita” alapára újabban a következő adományok folytak be: Hauser Sándorné 20, Biró Albertné 20, Purgly Emilné 50, Purgly Emily 50, Vásárhelyi Dezsőné 10, Vásárhelyi Dezső 10, báró Bánhidny Antalné 100, Bánhidny Antal báró 100, Nyéky Iona 20, N. N. 10, Koromzay Frigyesné 50, Lukács István 20, Jakabffy Gyula 20, Almássy Gyula gróf 20, Kinizig Jánosné 20, id. Neuman Adolf báró 1000, Neuman Dániel báró 1000, Neuman Adolf báró 1000, Neuman Károly báró 500, Neuman Alfréd báró 1000, Aradmegyei Takarékpénztár 1000, Ottenberg Tivadar 100, Goldschmidt Sándorné 100, Weisz Márkusné 200, Nemes Gézané 100, Vörös Henrik 100, Bing Hugó 100, Basch Simon 100, Ring Géza 100, Szenes Sománé 50, özv. Goldschmidt Miksáné 500, Eles Arminné 50, Seidner Bernátné 30, Szemere Kálmáné 20, Tenner Józsefné 50, Schwartz Adolf 30, Laeczay Endréné 20, Kovacsics Gyuláné 50, Eber Viktorné 10, dr. Hecht Arnoldné 50, özv. Andronyi Károlyné 20, Sugár Jenő dr. 20, N. N. Halics 10, Kristóry Jánosné 10, Vámos Antalné 10, Kabdebó Jánosné 10, Papp I. János 10, Zabb István 10, Kovács Vincéné 10, Magyar Szalmaanyag gyár 10, Wigder Johanna 10, Sedivi Otília 20, özv. Stefanovics Sándorné 20, Rosenfeld Simonné 20, Szirmai Andorné 10, Müller S. és fia 10, Seiler Bertalané 10, Kolossa Viktor 20, Spitéler Rudolfné 10, Pollák József 20, Runge János 20, Kovács Lajos 10, Ländler Aladár 20, Aradi tőrész gyár r. t. 10, Aradi Villamossági R. T. 10, Kneffel Károly és fia 10, Braun Antalné 10, Fleiszig és Hirschfeld 10, Klein Miksáné 10, Nemes Géza 10, Kremmer József és neje 50, Erényi Tivadarné 10, Domány József és neje 50, Moskovitz Zita 10, Láng Imréné 10, Lövyne 10, Zimmermann Ignác és neje 10, Löbl Gyula és neje 40, Autricht Miksa 20, Dadányi 50, Lukács István dr. 20, Pfeiffer Antalné 50, Purgly Justh Margit 20, Kintzig János 200, Tenner Lajosné 100, dr. Tagányi Sándorné 50, Justh Gyuláné 20, Markovits Manó 20, dr. Barra Gyuláné 20, Köpf János dr. 200, Schenk Ferenc 10, gróf Uhritz Amadé Emilné 100, Uhritz Amadé Emil 100, Kintzig Jánosné 200, Arad és Vidéke szerk. 50, Vásárhelyi Janka 200, Jakabffy Gyuláné 10, Thaisz Irma 10, özv. Végh Aurelné 10, Jakabffy Lajosné 10, Rónay Jánosné 50, Szimányi Zoltán 20, Bradiann László 10, Révész Adolfné 10, Domány Jánosné 20, Szathmáry Mihályné 10, Bene Sándor 10, Aradi Első Takarékpénztár 50, Aradi Ipar- és Népbank 20, Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár 100, Aradi Polgári Takarékpénztár 50, Adler Andor 20, Goldschmidt Sándor 20, dr. Mülek Lajosné 10, Hajós Arpád 10, Lészay Sándorné 10, Radó Gyula 20, Rubinstein Mórné 10, Salacz Lili 10, Véminger Laci és Peter 10, Mayer Miksáné 50, dr. Székely Inigóné 200, Kornis Odonné és Kornis Arminné 200, Aradmegyei aljai motorvasút 50, Zerkovitz Rudolfné 20, Gellényi Gézané 10, Gellényi Géza 10, Gellényi Ernőné 20, Bakonyi Kálmán 10, dr. Simó Károlyné 20, Vest Fedor főhadnagy 10, Schor főhadnagy 10, Vásárhelyi Lászlóné 100, Baross Boriska 20, Aradi Első Takarékpénztár 1000 koronát adományozott. A nagybecsű adományért ez uton is köszönetet mond az Aradi Anyavédő egyesület nevében *Kinzig* Jánosné elnök.

Kijózanodás Washingtonban.

(„Utban van-e már a háború?”)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az Echo de Paris jelenteti Londonból: Washingtonban teljes kijózanodás állott be. Washingtoni jelentős személyiségek angol kérdezősködésekre sem adnak határozott választ, különösen nem erre a kérdésre, hogy — „utban van-e már a háború?”

A Newyork Sun munkatársa előtt Lansing államtitkár kijelentette, hogy Wilson elnök sem kibővíteni, sem megnyújtani nem akarja a háborút: egyetlen célja a — békekötés.

A Newyork Heraldban nagyon pesszimiztikus hangon megírt cikk jelent meg, mely arról szól, hogy Wilson elnök ellen két javaslatot nyújtottak be a szenátusban. A lap szerint Wilsonnak nincs olyan többsége a parlamentben, mint a szenátusban.

A Wolff-ügynökség híre szerint a délamerikai államok visszautasították Wilson elnök csatlakozásra szólító felhívását. Megelégtszenek a német jegyzékben körvonalazott zárlati terület elleni tiltakozással.

A Newyork-Herald értesülése szerint Tarnovszky gróf osztrák-magyar nagykövet át akarta adni Wilson elnöknek megbízólevelét, de az elnök meglagadta annak átvételét.

A Wolff-ügynökség jelenti: Amerikai részről és ellenségeink részéről Amerika diplomáciai szakítását azzal az állítással igyekeznek megokolni, hogy Németország tudatosan visszavonta az Uniónak tett ünnepies ígéretét. Evvel szemben itt nyomatékosan rámutatnak, hogy Németország május 4-iki jegyzékében nyomatékosan fenntartotta elhatározásának teljes szabadságát arra az esetre, ha nem sikerülne Angliát a nemzetközi jog határai között való hadviselésre rábírní. Wilson semmit sem tett azóta ebben a dologban, hanem szó nélkül tette a nemzetközi jognak Anglia által való megsértését.

Németországnak egyre szélesebb körben terjed el az a feltevés, hogy Wilson elnök elhárított eljárási oka a szigorított tengeralfutó harenak az ententera való súlyos következménye. A korlátlan tengeralfutó harenak má is meg van az a várt eredménye, hogy a semleges hajózás igen nagy mértékben csökkent, aminek veszedelmességével az entente teljesen tisztában van. Az is az ententének a nagy aggodalmaira mutat, hogy Lloyd George eddigi beszédeivel ellentétben, feltűnően komoly és aggodalmas hangon beszélt. Ha Wilson elnök, aki az Egyesült Államokat több szállal fűzte hozzá az ententehez, most hirtelen jött, ebben csupán mentőkelet lehet látni és az entente veszedelmes helyzetének a bizonyítékát. Wilson hiányos és kevesse helyes megközelítése, amely a német jegyzék határozatát megalapozza, arra mutat, hogy Amerikában sem hisznek benne, hogy Németország Amerika elhatározását szankcionálni fogja.

Az amerikai antimilitarista szövetség, melynek élén kiváló államférfiak állanak, nyílt felhívást intézett Wilson elnökhöz, melyben felszólítják, hogy mielőtt a végső lépésre határozná el magát, teljes megfontolással és helyes mérlegeléssel vegye megfontolóra a nagy kérdést, hogy Amerikát kímélje meg a háborútól. Felhívja a szövetség az elnök figyelmét arra is, hogy az egyes sajtóorganumok heccelő cikkei nem tükröztetik vissza az amerikai nép véleményét, mert amikor az amerikai nép a választó urnánál Wilsonra adta szavazatát, akkor a békebarát Wilsonra szavazott. Felszólítja ezután a nyílt felhívás a párt összes híveit, hogy csatlakozzanak ők is az agitációhoz. Más háború ellenes, hasonló értelmű felhívásokat is terjesztenek és nagy népgyűléseket tartanak, melyeken Bryan fejt ki, hogy mért nem szabad Amerikának beavatkozni a háborúba.

A Times newyorki jelentése szerint Amerika politikai köreiből egy új nemzeti kabinet alakítását követelik, melyben a köztársasági párt vezető emberei Taft, Roosevelt és Withersham is részt vennének.

Alig van fagyási eset a frontokon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bár a front mögött a lakosság megszűnt a szigorú téli időt, mégis mindenkit első sorban az az aggodalom fogott el, hogy a kemény hideg a lövészárkokban nem okoz-e nagy pusztítást. Megnyugtathatjuk a közönséget, hogy a 20—25 fokos hideg, amely az olasz hegyi fronton, továbbá az orosz és a romániai frontokon már hetek óta tart, *elenyészően csekély mértékben támadta meg katonáink egészségét*, úgy, hogy a fagyási esetek számát össze sem lehet hasonlítani a korábbi téli hadjáratok erre vonatkozó adataival. Az előző két téli hadjárat tapasztalatain okulva, a hadvezetőség olyan rendszabályokat létesített a lövészárkokban, hogy a katonák baj nélkül elbírák viselni a szinte szibériai hideget is. Ezt az értesülésünket két budapesti egyetemi sebésztanárral való beszélgetés is megerősíti, akik olyan klinikát vezetnek, amelyekbe azokat a katonákat szokták elhelyezni, akik a frontról fagyott sebekkel kerülnek vissza.

Hüttl Hümér dr. orvostanár a következő kijelentést tette:

— Tiszára koholmányok azok a hírek, mintha az idej szigorú télnek bő aratása volt a frontokon és tömegesen hozták az elfagyott katonákat a budapesti katonai kórházakba. Határozottan kijelenthetem, hogy az utolsó hetekben ilyen betegeket nem is hoztak a frontról a katonavonatok és remélhető, hogy nem is fognak hozni. Legjobb tudomásom szerint már régen megtörtént minden óvintézkedés, hogy a telet a lövészárkok megfelelő biztos felkészültségben fogadjassák és épen ezert fagyási esetek alig voltak a frontokon.

Manninger Vilmos dr. egyetemi tanár így nyilatkozott:

— Biztos tudomásom szerint a frontokon megtörténtek az óvintézkedések, hogy katonáink a tél borzalmait dacolni bírjanak. A fagyás ellen való küzdelemben bevált módszerek vannak, amit bizonyít az is, hogy csakis

elenyésző számban történtek fagyások, amelyek azonban enyhe esetek. A legénységet kioktatták a fagyás tüneteire és ha valakin az első szimptomák jelentkeznek, rögtön leváltják. A lövészárkokban a kályhák kitűnően beváltak és tüzelőanyagban nincs hiány.

Hideg vacsora.

(A bécsi nagyvendéglőkben este nem főznek.)

— Bécsi tudósítónktól. —

A Bécsben mindinkább érezhető szénhiányt mely a most beállott szerfólott erős télen sok aggodalomra ad okot, a bécsi szálloda tulajdonosokat és vendéglősöket arra kényszerítette, hogy a vendéglők étlapján új rendet hozassanak meg. Arról van szó, hogy Bécsben a mai naptól fogva sem a szállodai-vendéglőkben, sem az ugynevezett Café-Restaurantokban meleg vacsorát kapni többé nem lehet. Mától fogva mindenütt hideg vacsora várja színházakból, mulatókról kitóduló közönséget. Ezt az elhatározást a bécsi vendéglősök a legszigorúbban valóra is váltják s erre nézve a bécsi „Hoteltulajdonosok és Vendéglősök Egyesületének” elnöke, Dungi Ignác a következő körlevelet küldötte meg — a közönség tájékoztatása végett — az összes bécsi lapokhoz:

„A szénszükség miatt előállott fűtési nehézségek arra kényszerítettek bennünket, hogy a szokásos meleg vacsorának egyelőre véget vessünk s átérjünk a sokkal természetesebb, egészségesebb és olcsóbb hideg esti étkezésre. Jól tudjuk, hogy ezzel voltaképpen semmi újat nem eszelelszünk, hiszen a hideg vacsora csaknem az egész világon szokásban van, különösen gyógyhelyeken, ahol az orvosok betegeknek rendelik s ezek előszeretettel is használják. Mindkét részről nagy lesz a berendeződésnek az előnye, mert egyrészt a konyhát egyszerűsíti s annak dolgát megkönnyíti, másrészt a vendég olyan tápláló ételeket kaphat, amelyeket a meleg ételnél könnyebben emészthet meg. A konyha könnyebben végzi majd dolgait és a pincér személyzet gyorsabban és jobban kiszolgálhatja a vendégeket. Azokra vonatkozólag pedig, akik mulatóhelyekről és színházakból jönnek, egyenesen áldás lesz a hideg vacsora, mert abban az esetben, ha a meleg vacsorát beszüntették, azok az étkező helyiségek is áttérnek a hideg ételek kiszolgáltatására, melyek eddig vacsorát azért nem szolgáltatottak ki, mert meleg ételek találására nem rendezkedtek volt be. Természetesen szem előtt tartjuk a zsirtalan és hustalan napokat is, amelyeken annyi változást és engedményt fogunk tenni, hogy teát és pedig meleg teát szolgálunk fel vendégeinknek. Biztosak vagyunk abban, hogy a közönség, ha egyelőre szokatiannak is fogja találni ezt a berendeződést, csakhamar meg fog barátkozni azzal, különösen, ha belátja, hogy úgy ökonomiailag, mint egészségügyi szempontból a legjobb eredményekre vezet. Teljes tisztelettel: Dungi Ignác.”

A bécsi vendéglősök okos elhatározását hihetőleg követni fogja nemsokára a magyar főváros vendéglős társadalma is és ebben az esetben kilátásunk van arra, hogy a „hideg vacsorát” Aradon is végigesszük nemsokára.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

mar a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és donánytőzsdében. Egyes szám ára 12 fillér.

Mit kapott a kincstár a moziért?

(Kolowrat gróf a hadifilm berője.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kelemen Béla országgyűlési képviselő a hadsereg takarékoságáról tegnap tartott interpellációjában a többek között még a következőket mondotta:

— „A takarékoság kérdéséhez tartozik, hogy megfelelően ki kell aknázni a jövedelmi forrásokat. Tudjuk, hogy a háború alatt a legjobb üzletek egyike lett a mozgóképszínház, tudjuk, hogy ennek legértékesebb és legjobbban fizetett programpontja a hadifilm. Felsőbb engedelem nélkül természetesen nem szabad ezeket készíteni. Az engedély megadásának joga épen az előbb említett Hoehn tábornok utól, mint a Kriegsarchiv parancsnokától függ. Milliókat szereztek a mozgóképszínházak a háború alatt, millióknak kellett volna ezekért a hadifilm-felvételekért a hadi kincstárba befolyjni. Ezek a hadifilm-felvételek ugyanis keresett cikkek nemcsak Magyarországon és Ausztriában, nemcsak a szövetséges államokban, Németországban, Törökországban és Bulgáriában, hanem a semleges európai államokban, sőt Amerikában is. A játékgengely joga mind-egyik ország számára külön nagy értéket képvisel. Szinte hihetetlen, amit beszélnek, hogy a mi hadvezetőségünk valami arányban nem álló potom összegért a kizárólagossági jogot Sascha bécsi filmgyárnak, illetőleg ezen gyár tulajdonosának, egy előkelő osztrák főúrnak, egy tartalékos főhadnagy-nak adta.

Rakovszky István: Ki az?

Hody Gyula: Kolowrat!

Kelemen Béla: Ilyen horribilis jövedelem megfelelő ellenérték nélkül annál kevésbé lett volna juttatható egy egyes embernek, egy társaságnak vagy akár részvénytársaságnak, mert ezeket a felvételeket nem a magánégyének, nem annak a cégnek alkalmazottai végezték, hanem azok a katonák, akiknek ez a beosztásuk, akik meg vannak bízva a hadifilm-felvételekkel. Épen mert milliós jövedelemtől van szó, szükség esetén vizsgálat útján is kiderítendőnek tartom, vajon ennek a milliókat érő jognak engedélyezése megfelelő nyilvánossággal történt-e, volt-e módjában másoknak is ajánlatot tenni és megállapítani kérem azt is, hogy a háború kitörése óta a hadifilm-felvételek révén Magyarországból, Ausztriából, a szövetséges államokból és a semleges külföldről mennyi pénz folyt be a katonai kincstárba, valamint megállapítani kérem és kívánom azt is, hogy ezen hadifilm-felvételek körül mennyi volt az összes személyi és dologi kiadás. Kérdés az is, gondoskodott-e a hadvezetőség arról, hogy a hadsereg dícsőségét hirdető ezek a felvételek mindenütt elterjedjenek az egész világon látható és szemlélhető módon.

Magát a szemtanút szóvalatom meg idézetemmel, Molnár Ferenc író, a haditudósítót, aki most mint történelemíró leírta, hogy a németek mint takarítják a csatateret, felszedve mindent, aminek otthon még hasznát tudják venni. A hulladék összegyűjtése a németeknél oly módon történik, hogy a lelkiismeretességnek e tanubizonysága előtt még az idegennek is kalapot kell emelnie. Milyen szívesen emelnék kalapot hadvezetőségünk előtt mi is, ha azt látnók, hogy a lelkiismeretesség az ilyen vonatkozásokban is megnyilvánul, ha a rendet, lelkiismeretességet e részben is eltanulná hadvezetőségünk szövetségeseinktől.

A hadi-filmek értékesítésének kérdése voltaképpen a hadiszállítók kategóriájába tartozik, amely egyik gyenge oldala hadvezetőségünknek. A jövedelmi források ki nem akná-zása az egyik oldalon, túlfizetett árúktól és a másik oldalon, ez mind súlyosítja a polgárság helyzetét. Voltaképpen meg kellene vizsgálni az összes hadiszállítást. A pozsonyi lőtárgyalásból, az Ivánka-féle maraszállítási perből láttuk, hogy mindenütt egy bécsi nőnek volt szerepe, akinek ezekben a maraszállításokban egyhármadrész nyereség volt kikötve. Rejtély maradt, miért járt ennek a bécsi nőnek egy ilyen magas részesedés. Kitiűnt a lőtárgyaláson, hogy bármitféle konzorcium volt, abban az a bécsi nő mindig benn volt, úgy, hogy az em-

ber arra a következtetésre jutott, hogy a császári és királyi hadügyminiszterium XIII. ügyosztálya csak annak a konzorciumnak adott szállítási jogot, amelyben ez a bécsi nő benne volt. Nagy jövedelmezőségű vállalatok voltak ezek, Bécsben az Imperial-szállóban csak egy alkalommal a császári és királyi hadügyminiszterium Ivánka kezéhez 15 millió koronát fizetett ki. Igazán indokolt volna hatóságilag megállapítani, hogy a közös hadügyminiszterium XIII. osztályába ki ajánlotta ezt a bécsi nőt, aki ilyen hatékony szerepet játszott. Elvégre, az ügyosztály élén álló tábornok lehet rendes, pedans katona és nincsen kizárva az ő jóhiszeműsége, ebben az ügyben azonban tisztán akarunk látni.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ

Mire megvénülünk.

(Jókai Mór regénye második része az Urániában.)

Azzal kezdjük, amivel a Jókai-film első részét bejelentettük: Jókai olvasóközönségének tábora valóban megindult az Uránia felé, hogy láthassa a Mire megvénülünk fejezeteit megjelölve. E táborból persze csak töredékek juthattak esténként az Uránia nézőterére s így érthető volt a kívánság, hogy az első részt továbbra is műsoron tartsák, amit azonban a direktió nem teljesíthetett, mivel ezt az ezután műsorbeosztás lehetetlenné tette. Szóval műsorra kellett tűzni a II. részt. Nehogy azonban a második rész akár azok részére, akik az első nem látták, akár azok részére, akik tényleg a regényt nem ismerik, csak a legcsekélyebb mértékben is élvezhetetlen legyen, a direktió az első rész tartalmát a nézők rendelkezésére bocsátja.

Persze édes kevesen lesznek, akiknek erre a tartalmi kivonatra szükségük lesz, egyrészt mert elsősorban azok igyekeznek majd jegyhez jutni, akik már az első is látták, másrészt pedig ugyan ki ne ismerné Jókainak ezt a csodálatosan szép regényét?

És akik ismerik, azok tudják, hogy Jókai határt nem ismerő fantáziája éppen a második kötetben bontakozik ki a maga meszeszerűségében és így mintha csak már jóelőre azok számára dolgozott volna, akik benne a moztémák kimeríthetetlen kincsesházát szeretik látni. És valóban nem túlság egyik hozzáértő ama kijelentése, hogy Jókai nemcsak a legnagyobb regényíró, hanem a legfantasztikusabb moziíró is.

Ugy látszik, hogy ez a tudat erősen meg-sarkanytuzta a szereplők ambícióját, mert ez a II. rész még az I. résznel is pompásabb együttest állít a közönség elé. Különösen vonatkozik ez Beregi Oszkára, aki már néhány film-kreációjával hatalmas konkurenciát csinált színpadi alakításának. És mellette újra beigazolta kiváló filmretermettségét Szőregly Gyula. Kandur cigánya egyike a legjobb filmkreációknak. A gazdag berendezés és gyönyörű fotografaiak talán új döntő kedvet ébreszt az egész magyar piacot elárasztó magyar filmgyártásra.

* Henny Porten vigjáték az Apollóban.

Henny Porten annyira betéreközött a mozibjáró közönség szívébe, hogy azokra az előadásokra, amelyeken ő játszik, előre elkapkodják a jegyeket. A péntekre hirdetett Henny Porten-ujdonságra, a Menyasszonyrablásra is már tömeges előjegyzés történt az Apolló pénztáránál. Henny Porten ebben egy előkelő baktist játszik, akinek a lelkében a rablóhistoriák romantikája után való vágyakozás él s úgy érzi, hogy csak annak a felesége tudna lenni, aki száz küzdelmen keresztül jönne el érte. A mikor a nevelőintézetből hazatér szüleihez s egyedül esti sétára indul, rablókkal találja magát szemben, akik elhurcolják barlangjukba. A

rablófőnök udvariasan bánik vele s ezzel maga felé fordítja a leány szívét. Természetesen sok kacagtató bonyodalom után kiderül, hogy az udvarias rablófőnök egy fiatal báró, akit a leány férjéül szemelnek ki. A szellemes Henny Porten-film kivül több mellékképet mutat be pénteki új műsorán az Apolló-színház.

Amerika segítsége az entente-nak.

(Elsülyesztett hajók.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

A skandináv államok együttes formális tiltakozó jegyzékét legközelebb el fogják küldeni.

A Times részletes tudósítást közöl a legutóbbi napokban elsülyesztett hajókról. Az elsülyesztett hajók a következők: *Silvie* 2600 tonnás francia, *Garnatil* 2300 tonnás orosz, *Mars-Cruse* 1500 tonnás dán, *Galvestone* 3500 tonnás angol, *Wartenteld* 4500 tonnás angol, *Cerere* 3500 tonnás orosz, *Azur* 3074 tonnás, *Saxon-Bristol* 1300 angol és a *Kinak* norvég gőzösök.

Anglia, hogy a semlegeseknek a hajózás megindítását biztosítsa, azt tervezi, hogy a kormány lényegesen alacsonyabb díjtételek mellett elfogadja azoknak a semleges hajóknak a biztosítását, melyek élelmiszert szállítanak Angliának, vagy amelyek municiót lennének hajlandók szállítani Angliából.

A norvég tergereszek munkanélkülisége nagyon érzéhetővé vált. Több mint 2000 tengerész van munkanélkül s 300 kisebb-nagyobb hajó vesztegel tétlenül.

A Morningpost washingtoni jelentése szerint Wilson elnök a hadügyi és a tengerészeti államtitkárokkal való tanácskozása közben megállapodott az entente-nak nyújtandó katonai segítség dolgában. E szerint Amerika egyelőre csak a tengeren nyújt segítséget az entente-nak. Amerika elvállalja az északi és a déli Atlanti óceánon az őrszolgálatot, hogy a tengereket a zsákmányoló és a tengeralatti hajóktól megszabadítsa. Megvédi azokat a hajókat, amelyek amerikai és kanadai kikötőkből mennek ki és lehetővé teszi, hogy azok az angol és francia cirkálókat használják fel védelmül. Az amerikai tengerészeti hatóságok azt hiszik, hogy elég hajójuk van arra, hogy a semlegesekkel folytatott kereskedelmet megvédhessék és megfelelő elosztással a flotta elég védelmet tud nyújtani a kereskedelmi hajóknak, amíg kijutnak a nyílt tengerre, ahol a francia és az angol hajóhad venné át védelmüket. A hadügyminiszterium kérni fogja, hogy az állam vásárolja meg az összes kereskedelmi hajókat, hogy azokat alakítsák át gyorsjárata naszádokra, hogy azok szolgálatára legyenek a torpedóvadász flottának és az őrszolgálatnak.

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tábori előfizetőinket, akiknek a tábori postaszámuk megváltozik, hogy egyidejűleg a régi tábori postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap pontos küldésében fennakadás állhat be.

Demagógoknak kell az általános választójog.

(Tisza István gróf a jogkiterjesztésről.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A képviselőház mai ülésén a „Hősök emlékének megőrzéséről alkotandó törvényjavaslat részletes tárgyalása folyamán Tisza István gróf miniszterelnök az ellenzék ama szándékával szemben, hogy a lövészárkok népének adja meg az ország a választójogot, szelvény rendkívül érdekes beszédben, a nép anyagi, lemi és erkölcsi nivójának emelését hangoztatva és kijelentette, hogy amíg módjában lesz, megakadályozza a radikális választójog megteremtését.

Az ülésnek erről a részéről a következőket jelenti tudósítók:

Rakovszky István hangoztatja, hogy azok a hősök, akik a haretéren védik a hazát, megérdemlik a választójogot, mert aki megérett arra, hogy a halállal szembenézzen, az kell, hogy a választójogra is megérett legyen. Az általános védkötelezettségnek csak az általános választójog intézménye felelhet meg. Tehát a törvényjavaslat első paragrafusát után beszúrni kér egy paragrafust, mely szerint mindazok a haretéren voltak, akik frontszolgálatot teljesítettek és 20-ik életévüket betöltötték: **választójogot nyerjenek**. Tudja, hogy ez nem egyezik meg a Ház összes pártfajlatainak véleményével, de épen módot akar adni a többségnek arra, hogy a választójoggal szemben kifejtse érveit.

Apponyi Albert: Hangsúlyozza, hogy a választójogot megadni a hősöknek nemesak jog, de egyenesen kötelesség. Ők védik meg a hazát, ők teszik lehetővé, hogy most a képviselőház tárgyalhasson.

Károlyi Mihály gróf csatlakozik Rakovszky István indítványához, bár ő a hősök választójogát nem tartja elegendőnek, csak új lépésnek az általános választójog felé.

Andrássy Gyula gróf: Hangsúlyozza, hogy a hősök választójogának megadásával kötelességet teljesítenek. Csatlakozik a javaslatához.

Vázsonyi Vilmos: Akik megérették arra, hogy életüket áldozzák és szembenézzenek a halállal, azok megérették a politikai jogok gyakorlására is. Csatlakozik a javaslatához.

Szabó István (nagyatádi): Csatlakozik a javaslatához, a kisgazda osztály érdekeinek fenntartásával.

Tisza István gróf miniszterelnök: A jelenlegi háborús idő nem alkalmas arra, hogy ilyen nagyfontosságú reformot életbeléptessünk. (Félkiáltások a baloldalon: *Hát az adóreform?*) Ez a reform mélyen belevágná a nemzet életébe.

Félkiáltások a baloldalon: *Hát a kiegyezés?*

Tisza István gróf: A kiegyezés annak idején napirendre fog kerülni. (Félkiáltások az ellenzéken: *Mikor? Lassuk már!*)

Tisza miniszterelnök beszédében aztán azt mondja, hogy ismételtén kijelentette már hogy kívánatosnak tartaná, ha a kiegyezést a háború után új parlament tárgyalná le.

A baloldalon erre nagy láрма keletkezik, élénk félkiáltásokkal.

Tisza István gróf miniszterelnök: Különösen találja, hogy azok a képviselők, akik most a messzemenő radikális reformok jelszavát hirdetik, azok annak idején vele együtt vállalták a küzdelmet épen a radikális választójog ellen.

— Ugy van. — Helyeslés a jobboldalon. — Nem igaz! Nem úgy van! Más viszonyok voltak akkor! — kiáltják a baloldalon.

Tisza István gróf kijelenti, hogy esodálkodik, hogy akik, akkor, amikor mások messzemenő, merész választójogot követeltek, arra az álláspontra helyezkedtek, hogy egyetlen lépéssel sem mehetnek a választójog kiterjesztésének dolgában tovább, hogy azok most minden áron a radikális választójogot sürgetik, holott az új választójog még meg sem állotta a tűzpróbát. Erős a meggyőződése, hogy a magyar nemzetre a választójog nagy csapást jelentene. (Helyeslés jobbról, ellentmondások balfelől.) Nem lehet szemére vetni, hogy túlzottan konzervatív lenne, azt sem, hogy a választójogi törvény túlságosan konzervatív volna. Az új választójog a választók számát egyszerre ötven-hatvan százalékkal emeli fel és alkotmány sáncába egyszerre messze terjedő néprétegeket vont bele. A választójogot az általános szellemi képesség nivójának megfelelően alkották meg. A választójogi törvénybe felállított korhatár, valamint a hat elemi elvégzésének megkövetelése megegyeznek az általános választójog kritériumával is.

Nem szabad könnyedén pálcát törni a korhatár felett. Egész Európában magasabb a korhatár ebben a kérdésben, mint nálunk. Az általános választójog ellen — nézete szerint — az egyetlen védekezés a **korhatár megszorítása**. Az általános választójog egész Európában veszedelmet hozott magával és ugyan így lenne ez nálunk is. Ha egy hat éves kisgyerek kockára teszi az életét, akkor Vázsonyi Vilmos szerint az is megérett a politikai jogok gyakorlására.

— A lövészárkokban másként gondolkodnak erről — kiáltják az ellenzék oldaláról.

Tisza István gróf: — A lövészárkok népe megért engemet. — Majd beszédét folytatva kifejti, hogy a lövészárkok hősei **ősi földjüket védelmezik**, nehogy ez a szent föld idegen kezre kerüljön. Meg van győződve arról, hogy a lövészárkok népe tiltakozni fog az ellen a feltevés ellen, mintha ellenszolgálat, vagy megfizetésért védelmezné hazáját. A dolgok ilyen beállítása a lövészárkok lakói gondolkodásának nem felel meg.

Nagy zaj az ellenzéken és helyeslés a jobboldalon.

Tisza István gróf: A magyar nép rang- és osztálykülömbőség nélkül védi a hazáját. Tiltakozik az ellen, mintha a választójogért védené a hazát.

Ismét nagy zaj keletkezik erre a megjegyzésre.

Tisza István gróf: Belátom, hogy ők nem szívesen hallanak ilyeneket.

Nagy láрма. **Justh Gyula** ezeket kiáltja: Nem igaz, kikérem magamnak.

Tisza István gróf: Ugy látom, hogy **Justh Gyula** képviselő urnak nem tetszik a dolog, tehát **reá vonatkozólag visszavonom kijelentésemet**. Ezután elmondja, hogy **nálánál senki sem ismeri jobban a magyar népet, mely egészen másként beszél a dolgozóról**.

— Menjen közzéjük! — kiáltják a baloldalon.

Tisza István gróf miniszterelnök: Életének legnagyobb részét a nép körében töltötte

és így ismeri a magyar népet. Lehetetlenségnek tartja a korhatár leszállítását, különösen azokra vonatkozólag, akik azért, mert fizikumuk elég erős volt arra, hogy katonai szolgálatot teljesítsenek, azok előnyben részesüljenek azokkal szemben, akiket fizikumuk gyengesége nem tesz alkalmasakká a katonai szolgálatra. **Ha a demagógok ügyének akarnak szolgálatot tenni, akkor emelni kell tényleg a választók számát.**

Tévedés volna azt hinni, hogy az általános választójog minden körülmények között kielégítene a nép érdekeit. A nép érdekei és a nemzet érdekei azt kívánják meg, hogy

az általános anyagi, szellemi és erkölcsi nivó emelésére törekedjenek.

Azt nem tartja a nép érdekében valónak, hogy a politikailag éretlen népnek jogkiterjesztésben legyen része. Ez csakis a **demagógok érdeke**, vagy azoknak az érdeke ez, akik ilyen módon alkotmányellenes, vagy nemzet ellenes törekvéseket akarnak megvalósítani.

Nagy láрма az ellenzéken.

Tisza István gróf: Addig, amíg tehetségben fog állni, amíg erre ereje lesz, mindig küzdeni fog ez ellen, nehogy a nemzetet könnyelmű választójogi reform veszedelmébe döntse.

Helyeslés a jobboldalon, ellentmondások a baloldalon.

Végül kéri a miniszterelnök, hogy **Rakovszky István** indítványát utasítsa el a Ház.

Andrássy Gyula gróf szólalt föl: Kijelentette, hogy semmi sem igazolja a miniszterelnöknek azon állítását, mely szerint őt emlékezete eszerben hagyta. A választójog kérdésében ő mindig liberálisabb volt, mint a miniszterelnök. De ha ez nem állana is, a nagy tényt, amellyel világszerte szembeszállunk, hogy a milliók mentették meg az országokat, oly hősséggel és áldozatkészséggel, amelyet föl sem tételeztünk. Ott van a szociáldemokrata párt, melytől a nemzeti állam eszméjét féltettük, — valószínűnek tartja, hogy ez a motívum dolgozik a miniszterelnökben — és bevalja, hogy neki is ezek voltak az aggályai. Nem állanak-e helyt a szociáldemokraták, nem ontják-e vérüket? Örülne, hogy ha a középosztály és főnemesség követné azt a példát, amelyet a milliók nyújtanak. (Élénk, zajos helyeslés és taps a bal és szélső baloldalon.) Ő mindig fogékony volt a történelem tanulságai iránt, de fogékony a haladás követelményeivel szemben is. Aki konok, aki megáll egy helyen, nem látja, hogy a világ halad és azt mondja: így mondtam, tehát így lesz: az szerencsétlenséget hoz az országra.

Tisza István gróf miniszterelnök: Csak két rövid észrevételt óhajt tenni. Először: Am legyen, hogy **Andrássy** már sok ideje úgy akarta, hogy a választójogot radikális irányban megreformálják, mégis utal a pluralitás kérdésre és rámutat arra, hogy ő is, mint **Andrássy**, nagy örömmel lenne a választójog hive, de a határozott lelkiemelkedés sugallta legnemesebb érzés által sem hajlandó magát olyan lépésre ragadtatni, amelynek az árát az ország fizetné meg. Várjuk meg, amíg történelmi perspektívából láthatjuk és vonhatjuk le a háború tanulságait.

Binók ezután bejelenti, hogy hatvankét képviselő névszerinti szavazást kért és így el kell rendelnie a szavazást. **A Ház 122 szavazattal 75 szavazat ellen Rakovszky István indítványát elveti.**

Ezután a javaslatot részleteiben is elfogadják. **Még Andrássy Gyula** gróf szólalt fel és

létre értett szavait magyarázza meg. Kilenc órakor az ülés véget ért.

A legközelebbi ülés holnap lesz és napirendre kerül a hősök emlékének megörökítéséről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása és a miniszterelnöki jelentés a kivételes hatalom igénybevételéről.

H I R E K.

LEGÚJABB.

Heggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Dolgoznak a tengeralattjárók.

Újabbán a német tengeralattjárók a következő hajókat pusztították el: Az Atlanti Óceánon: két angol hajó 19000 tonna tartalommal, az Északi tengeren: 3000 tonnás ismeretlen angol gőzös. Sabiosk halászgőzöst, valamint egy francia és egy angol halászbarkát.

A Corriere della Sera jelenti Londonból: Ellenséges tengeralattjáró február 6-án 52.000 tonna tartalmú kereskedelmi hajókat sülyesztett el. Ezután egy támadó szellemű hír következik, mely szerint Anglia és Olaszország végleg megállapodtak Olaszország gabona és szén ellátása dolgában.

Az Havas ügynökség jelenti: Ellenséges tengeralattjárók a következő hajókat sülyesztették el: Lotta francia halászbárka, Anonimus belga, Crown-Point 5216 tonnás, Westra 1200 tonnás angol gőzöst és Norton 1200 tonnás paruit.

Az aradi felmentettek felülvizsgálata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Jelentettük, hogy Bellmond tábornok elnöklése alatt hétfőn kezdte meg működését az a katonai és polgári bizottság, amelynek hivatása a felmentett katonakötelesek szigorú felülvizsgálata. Kedden és szerdán a villany- és gázgyárban funkcionált ez a bizottság és vizsgálat alá vette a felmentett egyéneket. A kommisszió leginkább a fiatalabb korosztályú és frontszolgálatra alkalmas katonakötelesek azonnali bevonulását rendeli el, amennyiben úgy találja, hogy polgári állásukban nélkülözhetők, vagy pótlással helyettesíthetők.

A mai napon a Neuman Testvérek hatalmas gyártelepét szemlélte meg a bizottság, amelyet a cég főnöke, Neuman Károly báró kaulazolt végig. A bizottság ama tagjai, akik még nem jártak a gyártelepen, a legnagyobb megelégedés hangján nyilatkoztak az ország emez egyik legmodernebbül felszerelt, kitűnően vezetett gyárüzeméről. A szemle a Neuman-telepen egyébként még nem fejeződött be és csak holnap dönt a bizottság a felett, hogy a felmentett alkalmazottak közül véleménye szerint kik a teljesen nélkülözhetetlenek és pótolhatatlanok.

Egyébként ez a bizottság eddigi működése során is bebizonyította, hogy teljes mértékben átérzi és megérti a felmentések szükségességét és létjogosultságát és ama vállalatoknál, amelyek katonai, vagy más közérdekű, esetleg közgazdasági fontosságú működést fejtenek ki, továbbra is meghagyja a felmentett alkalmazottakat, illetve cégtulajdonosokat. A minap azt írtuk, hogy ezekről a felmentéseket felülvizsgáló bizottságokról, mint vesztörvényszékekről beszélnek népies nyelven az országban. Megelégedéssel konstatálhatjuk, hogy az Aradon működő kommisszió tevékenysége távol áll a vesztörvényszék fogalmától. Ez a

kommisszió tudomásunk szerint Aradon már csak a Weitzer-féle vaggongyár felmentett alkalmazottait fogja felülvizsgálni és ezzel itteni működését egyelőre befejezte. Hogy a többi vállalatok felmentettjeit későbbben ugyanez, vagy más bizottság fogja-e megbírálni, arról még nincs biztos értesülés. Ugy értesültünk, hogy a Bellmond tábornok vezetése alatt működő bizottság Aradról utazik.

A havazás uzsorásai.

— Feljelentések tömege. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Pár nap óta sokat késnek a vonatok, amelyeknek eddig is eléggé bizonytalan közlekedésébe bizonyos fennakadások állottak be. Ezeket a viszonyokat a kegyetlenre fordult időjárás okozta. A nagy havazások és különösen az a körülmény, hogy a felgyülemlett havat munkaeső hiányában csak lassan tudják eltakarítani a pályatesztekről. Különösen az árucikkek szállítása szenvedett a közlekedési fennakadásokkal. Jellemző, hogy ez mindjárt pár nap alatt magával hozta a különféle árucikkek nagymértékű árfelhajtását. A rendőri büntetőbíróshoz a legutóbbi két nap alatt több mint négyszáz feljelentés érkezett. Ezeknek legnagyobb része maximális ár túllépéséről szól. A rendőrbíróságot amúgy is valósággal ellepték az ilyen kihágási ügyekkel és emberfeletti erővel kell küzdeniök a rendőrbíróság tisztviselőinek, hogy az akták mielőbb elintézését nyerjenek.

A feljelentések közül nagyon sok lakásfelmondásról szól. Igen sok háztulajdonos még ma sem akar tudomást venni az országos lakbérrendeletéről. Sok háztulajdonos még most is emelni próbálja a lakberek árát, sokan meg egyszerűen felmondják a lakásokat.

A feljelentések közül az egyik egy aradi tanítónőt és egy színésznő leányát panaszolja be, akik tánciskolát nyitottak, holott — a feljelentés szerint — erre nincsen hatósági engedélyük.

— A képviselőház munkarendje. Budapestről telefonálta tudósítónk: A munkapártban ma este megbeszélték a Ház szombati ülésének napirendjét. A jövő héten a képviselőház nem tart ülést és csak a következő két héten lesz hat-hat ülés, melyen az összes hátralévő törvényjavaslatokat tárgyalják. Tisza István gróf miniszterelnök módozaton gondolkodik, hogy az ellenzéknek az összeférhetlenségi bizottságban több hely jusson annélkül, hogy az ülészakot berekesszék.

— Protopopov meghakott. Az Havas-ügynökség jelenti: A Journal de Petersbourg szerint Protopopov belügy-miniszter beadta állásáról való lemondását.

— Angol támadások Kut-el-Amara visszaszerzéseért. Konstantinápolyból jelentik: A mezopotámiai fronton napok óta felújult a harc és szivós támadások következnek egyik a másik után. Az angolok új erőket hoztak erre a frontszékre s céljuk Kut-el-Amara elfoglalása. A török hadsereg azonban minden támadást erőteljesen visszautasított.

— Bombamerénylet az amsterdami tőzsdén. Amsterdamból jelentik: Tegnap este a tőzsde főbejáratánál bombabarobbanás történt. Sebesülést nem okozott, kár nincsen. A tettest még nem nyomozták ki.

— Lipót Salvátor főherceg fia havat lapátol. Bécsből jelentik: A sophienbrückerengassei állami gimnázium két legfelsőbb osztályának tanulói két nap óta derekasan lapátolgatják a havat az intézet közelében levő utcákon és utakon. Kedden vette át az első, negyven tanulókból álló csoport a harmadik kerület utainak és utcáinak hótakarítási munkálatait s ma délelőtt egy negyvenkét tanulókból álló második csoport váltotta fel, amelyben. tiszteletes atyja belegegyezésével, részt vett Lipót Salvátor főherceg fia is. Az ifjú főherceg ma reggel iskolatársaival együtt megjelent annál a városi raktárnál, ahol a szerszámok voltak. Társaival együtt 5 is lapátot kapott és az igazgató felügyeletével az tisztosokhoz híven dolgozott. A munka délelőtt kilenctől tizenkét óráig tartott, negyed tizenegyre felé beálló egy órai szünettel, amely időben a tanulók az intézetben forró teát kaptak.

— A tanács ítélte. A városi tanács, mint másodfokú kihágási bíróság ma a következő árdíjazásokat ítélte el: Olga Szász, gályai gazgálgató, gabona-főlöszlegének eltitkolása miatt (3 métermázsza gabonát nem jelentett be) 50 korona pénzbüntetésre és az elrejtett gabonát elkobozták tőle. — Lingurár Demeiernét, Kleia Miklésnét, Karabács Szávánét, Lipiter Istvánét és Komán Gligornét, mert kenyéret kilogrammonként 1 koronás árban árusították: a tanács fejenként 30 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. — Winkler Sándorné szódavizgyáros büntetését, miután a szódavizet piszkos üvegekben hozta forgalomba, 30 koronában jóváhagyta a tanács. — Mészáros Sándor pékmestert, mert egy vevőnek a kenyér eladását megtagadta, 100 korona elsőfokon megállapított pénzbüntetés helyett 200 koronára ítélte el a tanács. — Tóth Lajosné pedig, mivel 50 százalékos fehér lisztből készült süteményt hozott forgalomba, 40 korona pénzbüntetésre ítélték. — Stenner Jánosné szénkereskedőt, mert 11 koronáért adta a szén métermázsáját, 5 napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre ítélték. — Spády Manónét, tengerikészletek eltitkolása miatt 100 korona pénzbüntetésre ítélték. — Simandán György hentest, mivel a tepertő kilóját 8 koronáért árusította, 80 korona pénzbüntetésre ítélték.

— Haus Antal tengerészeti parancsnok halála. Haus Antal, az osztrák-magyar haditengerészet parancsnoka, a hadügyminiszterium tengerészeti osztályának főnöke ma éjjel negyed öt órakor tüdőgyulladás következtében, melyben négy nap előtt betegedett meg, meghalt. Haus Antal vezértengernagy az Isonzó melletti Tolmeinban született. Tizennyole éves korában lépett a haditengerészet szolgálatába. Törzsiszt 1894-ben lett és 1899-től 1903-ig a fiumei akadémián tanár volt. Ezután ellentengernagy lett és mint ilyen több ízben vezette a hajóhadat. A második hági békekonferencián, mint a monarchia delegátusa szerepelt. 1912-ben a hajóhad felügyelőjévé nevezték ki és ebben az akkor kreált új állásában a kiképzési ügyek legfőbb irányítója volt. 1913-ban, amikor Monteuccoli gróf lemondott állásáról, akkor Haus lett a tengerészet parancsnoka. A háború folyamán elérte a vezértengernagyi rangot, ami megfelel a vezérezredesi rangnak.

— Udvari kocsik szállítják a szenet. Bécsből jelentik: A király és a királyné saját elhajározásukból bejelentették Bécs polgármesterének, hogy tekintettel a széninségre az összes nélkülözhető udvari kocsikat és lovakat a szénszállításnak szolgálatába állítják.

LEGUJABB.

Röggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Végéhez közeledik a háború.

Washington. A szenátus 87 szavazattal 5 ellenében ratifikálta a Németországgal való diplomáciai viszony megszakítását.

A berlini Lokalanzeiger a Kriegszeitungjában *Uj megpróbáltatás* címmel a következőket írja: A háború utolsó fázisához érkezünk. Amerika lépése a világháború legkeserűbb megpróbáltatásához tartozik, de ez lesz az utolsó, mert a háború a végéhez közeledik.

A krisztáni lapok intervjút közölnek, melyet Helferrich kancellár helyettesével folytatott, amelyben Helferrich kijelenti, hogy mindent elkövet, hogy Norvégiát Németország szénvel ellássa. Egy német szén nagy-

kereskedő néhány nap óta Krisztániában tartózkodik és hivatalos tárgyalásokat folytat, melyek kedvezően haladnak.

Hivatalosan közlik Berlinből: Az Unió ma adta át Svájenak az entente államokban levő németek érdekeinek képviselőit.

Newyorki jelentések szerint az Egyesült Államokban óriási propaganda indult meg a háború ellen. A propaganda vezetői kimutatják, hogy milyen előnyösen jár az Unióra nézve a béke fentartása. Mindent megtesznek, hogy Wilson kijelentése, mely szerint mindent elkövet a háború elkerülésére, érvényesüljön.

— Nyaktörő aradi járdák. A néhány hét óta tartó havazás és az ezt követő olvadás után jövő rettenetes hideg az utcákat rendkívül sikosra változtatta. Az aradi járdák egyes helyeken teljesen be vannak fődve jéggel, úgy hogy egész könnyedén lehetne rajtuk koresolyáznunk. Mivel azonban a sürgős dolgukat végző polgárok koresolyával nem szerelhetik fel magukat, így tehát a sikos járda valóságban életveszélyessé vált rájuk nézve. Ugy tudjuk, hogy városi szabályrendelet, sőt a kihágási büntető törvénykönyv is kötelességévé teszi a háztulajdonosoknak, hogy házuk előtt lelkiismeretesen eltisztítsák a fagyos havat, mert a sikos járda valóságban életveszélyt jelent a hideg miatt szinte lutva járó polgárságra nézve. A háztulajdonosok legnagyobb része azonban egyáltalán nem törődik járdatisztítási kötelességével és nem szorítja rá házmesterét, hogy felvagdálja a nyaktörést előidéző jégburkolatot. Ha már erre a munkára nem kaphatók a házmester arak, akkor legalább hamuval szórják tele a járdákat. Hamu minden házból bőven akad, így tehát még pénzbe se kerül ez a művelet, csak némi munkát igényel. Ugyáltszik azonban a munkától irtoznak azok, akiknek az volna a teendőjük, hogy a járdákat tisztán tartásuk. A rendőrség kissé későn ugyan, de kezd beavatni, hogy a háziurakat csak teljes szigorral lehet ebbeli kötelezettségükre kényszeríteni. Ertesülésünk szerint már összeírta azokat a háztulajdonosokat, akiknek háza előtt sikosan maradtak a gyalogjárók. Ez összeírás alapján a mai napon sok aradi háztulajdonos ellen indították meg a kihágási eljárást.

— Felmillió alapítvány a hadiárva-aknak. Budapestről jelentik: Surányi József, a „Pesti Napló” volt főszerkesztője, a haretéren elesett fiának, Surányi Károly József huszáronkéntesnek emlékére nagyszabású alapítványt tett az Országos Gyermekvédelmi Ligánál. A Liga javára és rendelkezésére 500.000 koronás alapítványt tett hadiárva-otthon létesítésére azzal a céllal, hogy ebbe az internátusba 6-11 éves szegénysorsú hadi árva-ak vételessen kerüljenek, akik ekkor iskolai kiképzést igényelnek, vagy középiskolai továbbképzésre különösen érdemesek. Ha az idők során hadi árva-ak már nem jelentkeznek, az intézetben más érdemes árva-ak helyezendők el; lehetőleg elsőbbségben részesítendőek házasságon kívül született gyermekek. Az internátusban lehetőleg száz tanuló helyezzenek el.

— A városi szén ára. A város részére kiutalt szenet ma hordták az állomásra a tüzelő laktanyába, azonban az előjegyzések hivatalosan még nem kezdődtek meg, mert várják a Mátyól a számlát. Mackensen a főhadiszállásról két óra alatt hadtesteket tud megmozgálni. Amerikából szikratávirón nem sokkal több idő alatt fogamatossá válnak sorsdöntő diplomáciai intézkedéseket, de Aradon tetemesen több idő kell ahhoz, hogy a hatósági szén árát megállapítsák.

— Bevont amerikai lobogó. Krakóból jelentik: A Nowa Rezerwanak jelentik Varsóból, hogy az amerikai konzulatusról az amerikai lobogót bevonták.

— Magyarpécska a rokkantakért. A vármegye rokkant-alapjának gyarapítására Pécska község derék polgárai elismerésre méltó módon adakoztak és ma Baross Ferenc dr. Aradvármegye főispánjához a következő adományokat juttatták el a rokkant-alapra: Mairovitz Adolf dr. (Máriaradna) február havi adománya 200, Kurtaker község előjárósága 10, Ernst Márton magyarpécskai községi főjegyző gyűjtésének eredménye: Ernst Márton főjegyző 200, Mezei Kovács Mihály bíró 200, Bartók László 200, Borsos Mátyás 100, Rabi József 100, Tóth Mihály 100, Kabát Imre 200, Harsányi István 250, Bucsányi Pál 200, Kurunczi István 200, Brezán István 250, Botka János 200, Brezán József 550, Hajas Mihály 100, Dorogi Mihály 100, Mezei János 200, Kovács István 200, Kurunczi István 200, Mezei Kovács Mihály 200, Kovács Sándor 200, Tóth György 200, Laza János 250, Sisa Urban 200, Bartók András 250, Kabát Sándor 200, Nagy Mihály 200, Tóth Mihály 300, Lelik András 250, Kovács József 200, Miskolci Mihály 200, Oroszlán Pál 300, Rabb Mihály 200, Sipos István 200, Rohács Pál 200, Kun Mihály 200, Hajas István 200, Hegyes Márton 250, Bella Pál 200, Borsos András 500, Donáth Mihály 200, ifj. Molnár István 200, Nagy István 200, Zirik Márton 300, Mester István 300, ifj. Gál Pál 300, Katona Mihály 100, Kelemen András János 300, Rohács András 100, Kurunczi Sándor 100, Bartók István 100, Lelik János 150, Kelemen Gábor 100, Nagy János G. 200, Kelemen András 100, Borsos József 200, Kelemen Mihály 100, Kőmives István 100, Nagy István 200, Nagy Pál 100, Kabát János 100, Kelemen András 100, Lelik Márton 100, Nagy Mihály Irha 100, Katona József 150, Kovács András 200, Katona János 50, Mezei Kovács Mátyás 100, Mester József 50, Borsos Mihály 200, Borsos Mihály 200, Borsos János 200, Bolyos István 150, Pécskai takarékpénztár részvénytársaság 500, Nagy József 20, Aradi tűrésnyár részvénytársaság 200, Nagy Sándor G. 200, Kurunczi Sándor 150, Kelemen Gábor 100, Tóth István 100, Jurik István 100, Borsos Mihály 100, Lelik Márton 50, özv. Mester Pálné 100, Brezán József 50, Hajas István 100, Nagy Mátyás 100, Kovács Pál 100, Borsos József 50, Mora György 200, Jutalékból 400, Borsos Mátyás 100, Hadiköleson jutalék 200, Solymosi Mihály 100, Kun András 50, Rohács János 30, Magyarpécska község adománya 1000, Pécskai henger műmalmos Eliás és Schreiber cég 300, Schreiber József 200, Kovács János 200, Lelik János 200, Lelik János 300, Harsányi Ambrus 100, Kocsik Mihály 200, Borsos István 300, Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság főköntézet 200, Pécskai járási Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság 100, Időközi kamatokból 128 korona. II. Erdélyi menekültek részére: Silber Ernő dr. (Nagyhalomgy) 20, Friedmann Sámuel (Nagyhalomgy) 30 koronát.

— Gyermekkoszik 50 koronától 250 koronáig Fischer Simon nagyruházában. 311

— Üzleti könyvek Kerpelről. 354.

Mi lesz az amerikai magyarokkal?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Konfliktusunk Amerikával, az elhidegülés és eltávolodás a nagy közlérsaságtól most még közelebb hozza szívünkhoz a tengerentúli magyarságot és agyunkba dobban a gondolat: mi lesz amerikai véreink sorsa ezután? Nagy százalékát adtuk oda népességünknek, de elenyészően csekély töredéke ez Amerika lakosságának. Ausztria és Németország, kivándoroltjaival, meg az irekkel egyetemben is alig hatodrészt teszik Amerika polgárságának és sehol sincsen kezükben a hivatalos hatalom. Osszeütöközések, súlyosabb ellentétek esetén nagy megpróbáltatás vár az amerikai magyarságra.

Héderváry Lehel dr. országgyűlési képviselő, aki künn járt Amerikában, közvetlen tapasztalások alapján ismeri az ottani magyarok helyzetét és sokat foglalkozott a kivándorlás kérdésével, ezt mondotta:

— Mintegy négymillió magyar és osztrák állampolgár él Amerikában és az amerikai német alattvalók száma legalább is tízmillió. Sok olyan bevándorolt van Amerikában, aki gyermeke részére már megszerezte az amerikai állampolgárságot, amíg ő maga megmaradt régi állampolgári kötelekben. A háború kezdetén az Amerikában élő németek erős agitációt fejtettek ki avégett, hogy amerikaiak az entente-nek ne szállítsanak municiót. Az Egyesült-Államok köztársaságának elnöke azonban az akció vezetőit elfogatta és az amerikai törvények szerint szigorúan megbüntette. Ennek közvetlen kifolyása volt az annak idején nagy föltűnést keltett Dumba-ügy.

Az amerikai magyarok visszatelepítésének akciója, sajnos, hosszú időre meghiusult. Véleményem szerint a künnlévő idegen alattvalók az anyaországra nézve teljesen elvesztek. Roosevelt tudvalevően annak idején erős akcióit indított a kettős állampolgárság ellen és ennek következtében törvényt is alkottak arról, hogy például a bevándorolt németek az amerikai állampolgársági kötelekbe való felvételük után német állampolgárságukat nem tarthatják meg. Ez is okozta egyrészt, hogy a kivándoroltak közül sokan amerikai állampolgárokká lettek. A kongresszus, első megnyilatkozásaként most bizonyára ki fogja mondani, hogy amerikai állampolgár csak az lehet, aki elhagyja anyaországának állampolgárságát.

— Véleményem szerint arra gondolni sem lehet, hogy Amerika annyi millió embert internálna. Hiszen tudjuk, hogy a bevándorolt magyar, osztrák és német alattvalók nagyrésze fontos pozíciókat tölt be az ottani gazdasági életben. Ami azt illeti, hogy Amerika a németek künnlévő hajóit lefoglalják, ennek üzleti okai vannak, mert ezekre a nagyobb értéket képviselő hajókra régen táj Amerika fogja. Az entente hiúsította meg annak idején Amerikának azt a kívánságát, hogy az ott ragadt német hajókat megvehesse. Az alku már készen volt, a vételár is megvolt állapítva, közbejött azonban Anglia óvása, mely kettévágta az üzlet létrejöttét. Amerika a hajók lefoglalása után természetesen azoknak birtokába jut. A Németországgal való elszámolás a háború utáura marad. Addig is hisszük, hogy a német tengeraltjárók munkája megakadályozza ezeknek az oceanjáróknak Amerika részéről való felhasználását.

Aki tudja, hogy az amerikai hadsereg számszerint és minőség szerint mit jelent és a ki tisztában van az ottani véderő-törvényel a

ismeri az üzleti érzékű Uniót, továbbá mérlegelni tudja a köztünk és Amerika közt lévő rettenetes távolságot: az könnyen tisztába jöhet a ténnyel, hogy Amerika nem létező hadserege a háboruban általában már résztvevő emberanyag nagy mértékben nem sokat fog változtatni.

VAROS ES MEGYE.

A telekértékkadó népies ismertetése. Jelenítettük már, hogy az Arad városi költségvetés deficitjének elűntetése céljából új városi adók behozatala válik szükségessé. Ezek közé tartozik a telekértékkadó is, amelyet Magyarország egyetlen városában sem valósítottak meg még és e tekintetben Arad uttörő szerepre vállalkozik. A telekértékkadó eddig ismeretlen fogalom volt Aradon. Az aradi Népiroda most népiesen megírott füzetet adott ki a telekértékkadóról, amelyben megismerteti ennek az új adónemnek lényegét és rámutat arra, hogy ennek behozatala Arad városát husz százalékos pótdadó kivételétől mentené meg. A népies kiadvány azt igyekszik bizonyítani, hogy a telekértékkadó azt a társadalmi réteget sújtja, amelynek a legnagyobb vagyona van.

A sétányokon elhelyezett székek bérléte. Megírta tegnap az Aradi Közlöny, hogy a parkok székeinek bérlétére két rokkant katona is pályázott. A háboru két áldozata Ladies és Csernei tíz éves szerződést kértek a tanácstól, miután egy szezonra nem érdemes nekik 6-7000 koronát befektetniük. A bizottság azonban a mai tárgyaláson a tíz éves szerződést nem találta lehetségesnek és a régi bérlőnek, Ceiler és Glücknek adta ki a pályázatot. Így pártolják a „háboru rokkant hőseit” Aradon.

SZERKESZTOI UZENETEK.

Tábori posta 397. (R. P.) A kérvényben föltételes hivatkozni a rendelet számfára. Az illetékes hadkiegészítő parancsnokság a rendelet számára való hivatkozás nélkül is elintézi a folyamodványt.

Egy életunt. Zavaros és helyesírási hibáktól hemzsegő levele nem érte meg azt a husz fillért, amit portóban kifizettek érte.

NEMZETI SZINHÁZ

Aradon, 1917. február 9-én péntek:

B) Berlet.

B) Berlet.

Nánai

Énekes játék 3 felvonásban.

Kezdete 8 órákor.

A szerkesztést lelei:

Rudnyánszky Endre távollétében

Stauber József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget.)

Ertesítés.

N. é. közönség szives tudomására adom, hogy betegségem miatt

üzletem bezárom.

A szobák továbbra is a t. vendégeim rendelkezésére állnak.

Kitűnő tisztelettel

Gellért Samu

Felér kereszti szálloda tulajdonos

Pankota.

1040

ARADI KÖZLÖNY

1917. évi február hó 1-től új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re.

Előfizetési árak:

Helyben:

Egész évre	28 K. — fill.
Fél évre	14 „ — „
Negyed évre	7 „ — „
Egy óra	2 „ 40 „

Vidéken:

Egész évre	32 K. — fill.
Fél évre	16 „ — „
Negyed évre	8 „ — „
Egy óra	2 „ 80 „

Tessék mutatványszámot kérni!

Uránia

Péntektől — vasárnapig

Jókai Mór:

Mire

megvénülünk

II. rész.

Regény 4 részben.

Jegyek előtérben 4 órától a mozi terében válthatók.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít! !

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Lepiajda-masabb gyűk szemétől

10 ózom nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatára által. Kezelés igen egyszerű, nem piszkál, nem ragadós. A beszerzésnél vigyasszunk kell az ANAGALLIN szóra. A használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyertünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszinficiálja, utólag igen kellemes. Ara egy porcelán-szelenecének 80 fillér.

Kenté szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJOS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeháza szomszéd.)

A szépségápolás titka a felhasználott szepítőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-enőcső. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail Arcpóra. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testszelvényben. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, ibolya, Leir du pal, orgona, piros rózsás, Serail, Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Máttyás gyógyszerésztárában Arad, Szabadság-tér.

Hízeadások,

valamint kisebb és nagyobb birtokok eladását, parcelázását közvetíteni vállalkozunk. Az ország minden részében előjegyezve kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megbízásokat kér.

Halmi József

adásvételi közvetítő iroda.

Lakás: Deák Ferenc-u. 5.

Telefon 726. 691

Földbirtokosoknak

35 évre 4 1/2% kamat 90 Artyam,
50 évre 5% kamat 1% törlesztés teljes Artyam,
63 évre 4% kamat 0.85% törlesztés 94 1/2 Artyam mellett, továbbá

aradi és békéscsabai házakra
50 évre 5 1/2% kamat, 1/2% törlesztés 98 Artyam mellett törlesztési kötelezettséget folyósítat és birtokparcelázásokat elvállalja és egyorván keresztül vezeti a

Budapesti Kölesönközvetítő és Parcelázó Reszvénytársaság
Budapest, VIII. Kenyérmező u. 3.
radi megbízottunk: **Bonyhádi József** Kána-u. 47. d. u. 2.

418-917. számhoz.

Termelt bükk, gyertyán és nyár müfa eladás.

A lugosi m. kir. erdőigazgatóság csanádi faraktárában készletezett 322 88 m³ bükk rönkö, 19 14 m³ gyertyán és 183 07 m³ nyár müfa négy (4) eladási csoportban zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson eladatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1917. évi március hó 3. délután 2 óráig a lugosi m. kir. erdőigazgatóságánál nyújthatók be, hol azok 1917. évi március hó 6-án délelőtt 9 ór. kor nyilvánosan bontatnak fel.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok a lugosi m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be. Lugos, 1917. évi február hó 4 én.

1056 M. Kir. erdőigazgatóság.

1938-1917.

Hirdetmény.

A takaréktüzhelyekbe beszücselt vörösréz melegítő kótlására szolgáló vaslemez-vaslemezgöngyölök és az üs nyílás fedésére szolgáló vas emészföldlapok legmagasabb árának megállapításáról szóló 4383-1916. M. E. sz. rendelet a következőkben tesz közölni:

1. §. A jelen §. és a 2. cikkben megnevezett árakra nézve az érték követhető legmagasabb árak.

1. A takaréktüzhelyekbe beszücselt vörösréz részvízmelegítő kótlására szolgáló, 05-07 mm. vastag vaslemezből készült, kívül és belül horoggyeztetett vaslemezgöngyölök felel egyúttal, nagyban való eladásnál kilogrammonként 4.50 korona; kicsinyben való eladásnál kilogrammonként 6.40 korona.

2. A takaréktüzhelyekben levő üstryilás lefedésére szolgáló, négy ponton a tüzhelyaphoz erősíthető fekete vaslemezgöngyölök készült fedőlap a szorítóvasakkal együtt a nagyban való eladásnál kilogrammonként 1.50 korona, kicsinyben való eladásnál 2.00 korona.

Az az árútló, aki az 1-5 §-ban meghatározott valamely árucikket a hatóságilag megállapított áránál drágábban árúsít, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

Arad, 1917. január hó 24. Green, főkapitány.

29961-1916 kh.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministeriumnak, hadfelszerelési cikkekre vonatkozó közzétételéről alkalmazott ipari munkások munkaszerződéséről tárgyban kelt 8870-1916. M. E. sz. rendeletét a következőkben teszem közzé:

1. §. A kereskedelemügyi miniszter a hadfelszerelési cikkek készítésére vagy szállítására vonatkozó közalkalmi szerződések tekintetében a kötelezett szolgáltatás teljesítésére szükséges munkáknál alkalmazott munkások védelmére az érdekelt miniszterekkel egyetértve megállapíthatja a legolacsonyabb munkabéreket és az egyéb munkafeltételeket.

2. §. Aki a hatósággal kötött szerződéses hadfelszerelési cikkek készítésére vagy szállítására kötelezett, úgy szünteti az, aki az ilyen szerződés fel (a fővállalkozó) részéről vállalt szolgáltatás teljesítését mint alvállalkozó vagy alvállalkozó, akár részben, akár egészen elvállalta, a kötelezett szolgáltatás teljesítésére szükséges munkáknál általa alkalmazott munkásoknak, ideértve az otthonmunkásokat is — nem fizethet alacsonyabb munkabéret és velük szemben nem köthet kedvezőbb munkafeltételeket, mint amelyek az 1. §. alapján kiadott szabályzatban legolacsonyabb munkabérekül vagy egyéb munkafeltételekül meg vannak alapítva.

3. §. A fővállalkozó köteles a 2. §. alá eső szerződésnek a munkások bérére és az esetlehető egyéb munkafeltételekre vonatkozó kikötéseit munkáival, valamint alvállalkozóval és az alvállalkozóval a szerződés megkötésének közölni. Az alvállalkozó és az alvállalkozó szintén köteles alkalmazott munkáinak az említett szerződéses kikötéseket, ugyancsak a fővállalkozó nevét és lakóhelyét tudomására juttatni.

4. §. Az a munkás aki a jelen rendeletben, vagy a jelen rendelet alapján a kereskedelemügyi miniszter által kiadott rendeletben

megszabott kötelezettségét megszegi kihágást követ el, s hat hónapig terjedhető elzárással, és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

Ha megállapítható annak a nyereségnek mennyisége, amelyet a tettetés cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronáig felül a megállapított nyereség kétszeresével felel meg az összegig terjedhet.

Green, főkapitány.

25-595-1917. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. ministeriumnak a lesvövek forgalombahozatala és felhasználására vonatkozó 1438-1916. M. E. sz. rendelet módosítása tárgyában kelt 4196-1916. M. E. sz. rendeletet a következőkben teszem közzé:

Az 1916. évi december hó 12. napjától 1917. évi január hó 31. napjáig az 1916. évi május hó 1. napján kelt 1438-1916. M. E. számú rendelet 8. §-ának második bekezdésében említett árukból, az 1916. évi november 19. napján raktáron levő készletekből kiskereskedőknek, vagyis a kereskedőknek, akik kizárólag vagy túnyom részben árú kiszabva árúsítanak, folytatólagosan az alábbi mennyiségben szabad felhasználni: Nyers szövetből a készlet 15% a, de legalább 875 m. és legfeljebb 750 m. Fehérített szövetből a készlet 15% a, de legalább 875 m. és legfeljebb 750 m. Fehérített, nyomtatott, vagy tarkán szőtt szövetekből a készlet 15% a, de legalább 225 m. és legfeljebb 450 m. Teltett (impregnált) szövetből a készlet 15% a, de legalább 150 m. és legfeljebb 450 m. Az 1438-1916. M. E. számú rendelet 1 §-ában és e) pontjában említett konfokcionált cikkek lefedőanyagában a készlet 15%-a. A jelen rendeleten alapuló szabad felhasználás joga az alábbi feltételekhez van kötve: a szabad felhasználásra bocsátott árukért nem követhető magasabb ár, mint amelyeket a fél szokott az árukért az 1438-1916. M. E. számú rendelet előírásai alapján kapott. Köteles a fél oly feljegyzéseket készíteni, amelyekből a készlet miután változása és felhasználási módja könnyen megállapítható, köteles továbbá az erre vonatkozó felvilágosításokat a Lengyel Bizottságnak kívánására megadni.

2 §. Az 1438-1916. M. E. számú rendelet 1 §. második bekezdésében foglalt rendelkezések kivételével továbbra is érvényben marad. Arad, 1917. január hó 15. Green, főkapitány.

Irodai tisztviselő vagy tisztviselőnő alkalmazását nyer

magas fizetéssel. Megkívánatik teljes önállóság a magyar és német levelezésben, perfektség a gépirásban és gyorsírásban. Ajánlatok az eddigi működés és referenciák megjelölésével a **Marty Cognagyár igazgatóságához, Világos (Aradm.)** Intézendők. 1018

Fagydagantok FRIGIN.

szüntetésére legjobb szer a **FRIGIN.** Árja ecsettel és utasítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Árja használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Árja 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb allandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt is lehetne mosni. Árja 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéséi ára 3 fillér. Vas-
tagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat
aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetéséi ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 1/2 óráig ve-
szünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában
nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Kettesben kellemes”
levele van a kiadóban. 1054

„Hadi asszonyok”
levele van a kiadóban. 1068

Igen esimes uri fia
esimes nő tisztességes ismeretséget keres.
Teljes című levelet kérek „Közleg a ta-
vasz” jellegre a kiadóba. 1058

Ellátás.

Ebéd kosztét
keresek privát háznál. Ajánlatot kérek
Kossuth utcai papirkereskedésbe. 1061

Alkalmazást keres.

Ügyes varrónő
angol és francia varrást elvállal. Esőtűg
házakhoz is megy. Cím: Kucsisár, Thököly
Imre-utca 5. 1030

Fűszerkereskedésbe tanuló
azonnali belépésre ajánlik. Cím a
kiadóhivatalban. 1049

Alkalmazást nyer.

Perfekt könyvelő,
ki délután szabad. Hetenként 3-szorú dé-
lutáni elfoglaltságra kerestetik. Ajánlatok
„Könyvelő” jelleg alatt a kiadóba. 1060

Gyapornok
kerestetik Intermelől r. t. Iroda
vezetőre. Ajánlatok fizeté 1 igény meg-
jelölésével Kronberger-féle Iszap r. t.
Családvezetői: K. Dézsa vagy Hoi-
jándor Ig. és Fia, Arad címre intézen-
dők. 1014

Hadmester
vas- és fűszeres segéd, ki a román nyel-
vet is bírja, üzletben felvételt. Men-
czér A. Adolf, Pankota. 1051

Nyomdász-tanulóknak
felvételt két fű, kik a 14. évet befejezték
és legalább 6 osztályt végeztek. Bő-
vebbet a kiadóhivatalban.

Üzletek.

Jófele gáz- és vízmelegítő
a legbiztosabb helyen, azonnali átadó.
Cím a kiadóhivatalban. 1050

Üzletvezetés kiadó
Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Ham-
mer Vilmos villanyműszeresnél. 1023

Gyógyászat.

Rés és vaskötelesség
elient fehér kenőcs kapható Ferenc-téri
Vajdus-gyógyászatban. Kis tégely 1
korona 50 fillér, nagy tégely 3 korona. 6171

Melacit.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító.
Izzadó, fényes, zsíros, atkás (mitesszeres)
arcot naponta anélkül szűkösre, gyapot-
ra öntött tojásokkal megtöröljük. Az arc
rögtön csodás szép lesz, mintha valami
mesés lehellet finomságu harmattal volna
bevonva. Az atrak pár nap alatt elmul-
nak. Ara 1 korona. Dr. Földes és Hehs
piperezsappan és vegyeszeti gyára Aradon.
Tűz mellett ne használjuk. 12

Ingatlan.

Gróf Károlyi Gy. u. 2.
számu sarokház, beépítetlen utcai telek-
kel, eladó. Arajánlatot a lap kiadóhiva-
talába kérem. 1057

Egy jól levedelmaző bérház
eladó. Felvilágosítást ad Steiner, Chorin
Aron utca 1. 1059

Eladó

egy 4 és egy 3 szoba a mellékhelyiségek-
ből álló macanház a belvárosban. Cím a
kiadóhivatalban. 1046

Kiadó lakás.

Kiadó

május 1-re 3 szobás udvari lakás. Bő-
vebbet Andrassy-tér 3., a házmester-
nél. 1042

Varjassy Lajos-utca 129. számon
háiban egy kétszobás lakás. Fürdőszobá-
val, május 1-ére kiadó. Értekezés Káivín
János-utca 17-19. sz. 1022

Vétel és eladás.

Kifutó hangya

rövid zongora eladó. Cím a kiadóhivatal-
ban. 1062

Ajánlok

kereskedők és kávéosk részére kifutó
minőségű teát olcsó árban és prima mi-
nőségű szilvát. Biener, Flórián-utca
11. sz. 1021

Alkalmi vétel.

Egy pár alig használt halina csizma, egy
férfi télikabát és felöltő olcsón eladó. Is-
mét eladók kizárva. Erdőkölöni 10-12. Ig
Apponyi-ut 8., II em. s. 11. 1044

Könyv-kelet

és egész könyvtárakat vesz Deák Béla
könyvkereskedése és modern antikváriuma
Forray utca. Telefon 302. 871

Egy alig használt egyenlő

2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi
Közöny kiadóhivatalában.

Különléte.

Felkerem

azon rokkant tisztet, ki az első honvéti
gyógyozdával szolgált és hazatért orosz
fogsárból, hogy címet a kiadóba in-
dassa. 1058

Írógépek

új és használt, üzembellékek, szakszerű
javítások, irásmunkák és szerkesztések,
péprás tanítás. Steiner József írógép-
szakszövetésben Salsz-utca 8. Telefon
11-41. számon. 421

Az angol

fájdalomcsillapító Bengue balsemet telje-
sen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalom-
csillapító balsam. Teljesen azonos össze-
tételű, mint a Bengue liniment. Ara 2
korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógy-
szertár. 12

Az „Aradi Olajmunka”

működését Boros Béni tér 22. (városi má-
zsa-ház mellett) me kezdte. Elvállal min-
degyféle olajmunkából anélkül mel-
lett olajt készíteni. Ugyanott darálások
is eszközöztetnek. 831

Az Aranyol

aranyer-kupokat mindenben pótolják a
Hamorhoidál-kupok, azonos összetételű
fogtűn hatásuk is teljesen azonos. Ara 3
korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógy-
szertár Arad. 12

446/1917. pm. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a jelen-
leg érvényben levő általam meg-
állapított legmagasabb kávéárak
1917. február 16-ig érvényben
maradnak.

Arad, 1917. január 18.

Varjassy, polgármester.

Apróhirdetések

az „Aradi Közöny” részére felvételnek
a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc- u.
8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közöny.”

VESEK
dugót és pezsgődugót
Használt pezsgődugók-
ért, nem töröttékért
használt palackdugókért K 20-30 kilonként, njak-
ért K 20-30. Ezen fajtákat minden előzetes ér-
deklődés nélkül átvesszem postán vagy vasúton
szállítva utánvétel mellett. KASZIRER EMIL,
Budapest, VII. Alpar-utca 10., Garay-tér mel-
lett. Telefon József 25-64. 7181

AKI
házat, vagy földbirtokot
venni vagy eladni akar,
forduljon bizalommal

Lustbader Adolf
ingatlanforgalmi irodá-
jához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb há-
zak, birtokok előjegy-
zésben vannak. Megbl-
zásokat ingatlanok ela-
adására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

979-1917. kh.

Hirdetmény.

Folyó évi január hó 1-én életbe lépett ebtartási szabályrendelet.
a következőkben tesszem közhírré:

1. §. Arad szab. kir. város területén tartott kutyák után adót kell
fizetni. Ez a kötelezettség a kutya elválasszások napjától kezdődik.
Adómentesek a katonai, csendőrségi, vagy rendőrségi célokra szolgáló
beosztott, vagy oktatás alatt álló, továbbá a városi mezőőrök és erdő-
őrök birtokában levő és hivatásuk gyakorlására szükséges kutyák.

22 §. Minden kutyabirtokos köteles kutyáját kellemes etetni, itatni
s gondozni, és egészségi állapotát figyelmen kívül kiserlni.

23 §. Mibe-yl valamely kutyán bolcső megbetegedésre utaló jelen-
ség k mutatkozhat, azonnal ha a kutya bujkál, vagy megsérült,
továbbá, ha azt veszélyesre gyanús, vagy vesztett állapotba megmarad,
birtokosa, illetve a gondozásával megbízott egyén, azt az 1898. évi
VII. t.-c. 126. §-ában megjelölt állategészségügyi hatóságól (kapitányi
hivatalnál) bejelenéni tartozik, egyúttal köteles a kutyát, amennyi-
ben nem szökött meg, a hatóság intézkedéseig elkülönítve biztos helyen
elzárni. A veszélyes, vesztett gyanúja, vagy fertőzés gyanúja ese-
tén követendő eljárásra az 1888. évi VII. t.-c. 65-72 és ezen törvény
végrehajtása tárgyában kiadott 40000-1888. sz. rendelet 189-192.
§-ának, nemkülönben az 12902-1908. sz. földművelésügyi minis-
teri és az e tárgyban kiadott egyéb ministeri rendeleteknek határozmányai
irányadóak.

24 §. A város belterületén minden kutya az utcára s általában
házon kívüli helyre csakis a marás lehetőségét kizáró szájkosárral
bocsihatók.

25 §. Harapós és általában a közbiztonságra veszélyes kutyákat
nappal biztos módon megkötve, bekerített helyen kell tartani, éjjel
pedig azok csakis zárt udvarban bocsihatók szabadon.

26 §. A tanyákon tartott kutyákat a vadászati tilalmi idő alatt
pásatorkutyákat pedig nyakörvő, első lábuk alul 8 centiméter távoli-
ságra eső egy kolonccal kell ellátni, mely őket a szabad mozgásban
lényegesen korlátozza.

27 §. Vendéglőbe, kávéházba, vagy más nyilvános helyiségbe
szabadon társaskocsiba kutyát bevitni nem szabad. E tilalom betar-
tásért nemcsak a kutya birtokosa, hanem az illető helyiség tulajdo-
nosa (bérletje) illetve a társaskocsi alkalmazottai felelősek. Betányokra
kutyát vitni szintén tilos.

28 §. Vására kutyát vinni tilos.

29 §. Kutyát kínozni, durván bántalmazni, uszítani vagy zaklatni
tilos.

Büntető határozatok. Kihágást követ el: a) aki másnak a kutya-
járól az ebbárcát jogtalanul elveszi, b) aki más kutyájáról szóló ebbár-
cat saját kutyáján használja, c) aki saját kutyájára szóló ebbárcát
másnak adja, d) aki kutyáján hamis, vagy meghamisított ebbárcát
viseltet, e) aki a 6-8 §-okban előirt bejelentést elmulasztja vagy az
ebadó kivételése szempontjából — lényeges körülményre vonatkozóan a
valóságoknak meg nem felelő bejelentést tesz, továbbá aki kutyája ré-
szére az ebbárcát ki nem váltja, f) aki a jelen szabályrendelet 22-30
§-ai ellen vét, amennyiben cselekménye súlyosabban nem minősül, 100
koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. január 15.

Green, főkapitány.

Zajroszóda

100%-os, 100 kg-es hordókban,
nagyobb mennyiségben, napi árban
kapható

Guttman Sándor
árúgynöknél Arad, Városi kávé-
ház. 978

Dobánypajta

4 darab, egyenként 65 méter hosszú,
a legkötőbb karban, nagymennyi-
ségű fenyőfa alkatrészekkel, épi-
tészoknak is megfelelő faanyaggal

azonnal eladó.

Ugyanitt 961

bükkhasábbfa is kapható
waggontételben azonnali szállí-
tásra. Ért-kezhetni Aradon

Halmi József
forgalmi irodájában

Deák Ferenc-u. 5. Telefon: 724

Cognac:

Keglevich,
Dékány, Marty,
Adriatica gyártmány,

valamint licőr és rum, palac-
kokban beszerezhető nagyban
és kicsinyben 2054

Weiszberger Sámuel
utódánál

Körösvölgyi Palinkarakatár

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

257—1917. H. Sz.

Árlejtségi hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a városi rendőrség
részére szükséges 64 darab nyári
mosó zubbony, 63 mellény, 59
pantalón, 4 csizmanadrág, a tűz-
csőreg részére szükséges 36 zub-
bony és 33 nadrágnak a város
közönsége által rendelkezésre bo-
csátjandó vázemből való készí-
tése további 63 db. rendőrségi
ségi és 13 db. tűzvédelmi nyári
sapka szállítására iránt folyó év ap-
rilis hó 10 én d. e. 10 órakor ár-
lejtsést tart.

Bánatpénzül letesendő a kikiált-
ási ár 5%-a készpénzben, vagy

elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen csak írásbeli aján-
latokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan,
az árlejtés megkezdése előtt
nyújtandók be és csak akkor vétel-
nek figyelembe, ha szokhoz a
bánatpénznek a városi pénz-
tárba történt befizetést igazoló
letéjegy mellékeelve van és ha az
ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árlejtési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az ajánlatban feltüntetendő,
hogy ajánlattevő az egyes ruha-
neműekhez mily mennyiségű vasz-
tat igényel.

Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok úrnál az árlejtést
megelőző évi is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székeinek 1917. évi március hó
26-án tartott üléséből.

A gazdasági szak.

Ocska, használt

ólomcsöveket

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk

Aradi nyomda részvénytársaság.

Cipész és szabó

munkásokat

keres azonnali munkába lépésre

az Aradi és Csanád Egyesült Vasutak

Igazgatósága.

Jelentkezni lehet délelőtt 8—2 óra között.

Csanádi palota II. em., 49—50. ajtó alatt.

7807—1917.

Hirdetmény.

Szőlőgazdák figyelmébe.

Értesítjük Aradváros szőlőgazdáit, hogy a m. kir. földművelés-
ügyi miniszter 20762—1917. szám alatt a következő rendeletet intézte
Arad város törvényhatóságához:

Már a múlt év jun us hó 4-én 58869. szám alatt kelt körende-
letemben felhíviam a törvényhatóság figyelmét arra, hogy a háboru
okozta behozatali és termelési nehézségek miatt a szokásos s öltö-
köző anyagokban (u. m. raffia, kender- és juttafonál, stb.), nagy
hiány lesz. E hiány időközben még fokozódott.

Ennek folytán indítatva érzem magamat, hogy a közönséget is-
mételem tájékoztatásom szíránt, hogy az említett közőanyagok pótlá-
sáról hogyan gondoskodhatik, illetőleg, hogy a pótlásra minő más
anyagok is alkalmasak.

Fenthivatkozott körendelememben ilen pótlásra alkalmas anya-
gokul a kötőző sást, kézzel csépett zsuzrozszalmát, hársf-háncsot,
iszlagroszt, tengeri csádáz vagy csuhát (a csőthorító leveleket) és
fűzveaszót és az egészen vékony (0.6—0.8 m/m. vastag) lágyított vas-
sodronyt jelöltem meg.

Ezen anyagok közül a vassodrony ezuttal már szintén alig sze-
rezhető be; viszont egy új anyag: az u. n. szőlőkötőző papírsineg
került forgalomba, amely a vegzett kísérletek szerint megfelelő minő-
ségben tényleg szintén eléggé kielégítő eredménnyel használható.

Ezen papírsinegek főbeszerzési forrásul Magyarországon a Ma-
gyar Textilipar Rt., Ruzsahegyí Fonógyár és „Patzia” korinthisi
papírgyár magyarországi eladási irodája Budapesten, VII., Rákóczi-
ut 6. sz.

Egyébként a papírsineg sokféle minőségben készül és csak az
a minőség bizonyult az előzős eilen ity tűrhetően ellenállóknak, ame-
lyik legalább 1 1/2 mm. vastag, kem ny. od ásu (minél jobban van so-
dorva, annál ellenállóbb) és tiszta u. n. natroncsiszolóól készült, van-
nak a n. dres-ég eilen impregnált kötőző papírsinegek is, amelyek
általánosságban még megbízhatóbb minőségűek. Mindexen papírsine-
gek, mint szőlőkötőző anyagoknak az értéke azonban minden egyes
esetben csak kü ön előkísérletek (nedve-í ési és áztatási próbák) által
álpíthető meg és csak így szemre meg nem ítelhető.

A közős a papírsinegekkel kényelmes, gyors és ha a papírs-
ineg megfelelő volt, a legelső (első) kötőzős kivételével a többi
(alsó és közép) kötőzősnel az eadigi kísérletek szerint még tulajdonságú

dus lombosú tőkéken is eléggé tarósnak bizonyult; a felső (első)
közős végzésére azonban, minő hogy ott a kötőző anyagokat a szél,
az első közvetlenebbül éri, a papírsinegek meg yugvással nem ajánl-
hatóz. Kü önben egy-egy hold szőlő feköttözéséhez súly szerint kö-
rülbelül kétszerannyi kell beidie, mint a jó minőségű raffiából.

A tapasztalat szerint igen jó raffia pótlóanyagul szolgálhat a
virágzása idejében ződben levágotó rozsszár is. E t megszárítva épen
ogy, mint a sást, zsuzzalmát és általában a növényi erede í kötőző
anyagokat közvetlenül a használat előtt vízben jól be kell áztatni és
azután nedvesen jól meg kell taposni, hogy hajlékonyságot és szívós-
ságot nyerjen. Az így előkészített ződen levágotó rozsszár a szőlő-
kötőzősre való használhatóság tekintetében a kötőzősással vetekszik és
egyike a legkönnyebben és legutánosabban biztosítható szőlőkötőző
anyagoknak.

V-gü tudomására hozzuk a szőlőszarva közönségnek, hogy a
földművelésügyi miniszterium a kötőző anyagok ábrázolásával, vagy az
ilyen anyagok besze zésével nem foglalkozik.

Arad, 1917. március 24.

A városi tanács.

Ertesítés!

A n. é. hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy
Andrassy-tér 5. szám alatt (a Lloyd palotában) női
kalapszalont nyitottam.

Éveken át a külföld legnagyobb városaiban működtem
és így munkám a legényesebb izlésnek is megfelel.
Alakításokat modell után vállalom, régi formákat is
hasonlókép alakítok. Ke zőzőkhez való kalapot azonnal
készítek.

Szives pártfogást kér

1577

MOHR D. Andrassy-tér 5 (Lloyd palota)

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntektől—vasárnapig

Amerikai diadalsorozat II.

A rózsafüzér

Egy szent pap élettörténete 5 részben.

Fagydagantok

elmulasztásra,
tagyvizsketeg-
ség biztos meg-

szüntetéseére legjobb
szer a

FRIGIN.

Ara ecsettel és uta-
sítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt
minden ki
megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem
piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzni kell az ANAGALLIN szóra.
Ara használatai utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legkikeresebben és teljesen csak a „Phenol-
sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a
petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfeső

a „Meigen”. egy pár
perc alatt bármely haját,
vagy bajuszt a legszebb

állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni.
Ara 2 korona 40 fillér.

A fenti ezerek kap-
hatók a készítőnél

Hajós Árpád

gyógyszer-
taraban

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évében az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetési ára 3 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
A legkisebb hirdetés ára 1 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszünk fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

38 éves özvegy

vidéki magántisztviselő 2 leánygyermekkel (14 és 11 év) keresztény, olyan 30 év körüli leányt, vagy csinosabb özvegyet keres házasság céljából, kinek néhány ezer koronája van. Házas, inkább iparos családból származó, intelligens előnyben. A férfi évi jövedelme 6000 korona. Ajánlatok sürgősen kéretnek. Ilyeneket a kiadó továbbítja „Özvegy” jelleg alatt. Fénykép csatolandó. 2103

Ellátás.

Deák Ferenc-u. 9 szám

alatt (balra az udvarban) jó házi koszt kapható, háznál elfogyasztva, vagy haza hordva. 2100

Alkalmazást keres.

20 éves

fűszer- és vaskereskedő segéd, azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2104

Intelligens nő,

ki a háztartás minden ágában jártas, háztartásvezetőnek ajánlkozik magános urhoz, vidékre is. Sefcsik Matild, Thököly-tér 3. szám. 2107

Kereskedelmi végzettségű leány,

ki a gépirásban, könyvelés- és levelezésben kellő jártassággal bír, megfelelő alkalmazást keres, vidékre is elmegy. Cim a kiadóhivatalban. 2077

Fiatalkorú kezdő leány,

ki gyors- és gépirni tud, azonnali állást keres, esetleg gazdaságban is. Cim a kiadóhivatalban. 2072

Alkalmazást nyer.

Német kisasszonyt

két leánygyermek mellé, ki a háztartásban is segítkezik, keresek. Német-magyar vagy német-román nyelvismeréssel. Zongorához érők előnyben részesülnek. Cim a kiadóhivatalban. 2085

Mozdonyvezető

keresünk azonnali belépésre. Jelentkezések Laendler A. adár gőzfűrésztársaságban, Boros Béni-tér 20. szám. 2095

Gépszakmócs,

hadmentes, alkalmazást nyer április 1-én, esetleg május 15-én. Cim a kiadóhivatalban. 2088

Irodai gyakornokot

feltétlenül szép írással, kezdő fizetés mellett, keresek. Fränkl József írtárművelő, Wetzler János-utca 7. 2090

Egy ügyes író kiállításra

jó fizetéssel, nyomdánkban tevénytök. 2090

Ingatlan.

Nagy úri magánház,

mely áll 5 utcán, 1 udvari és előszobából, fürdőszoba, villanyvilágítás, modern berendezéssel, a szükséges melléképítményből, parkírozott udvarral, a belvárosban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2044

Szálló

5 és fél hold. Arad mellett eladó. Lajta József, Osztrák-magyar bank. 2106

Eladó ház,

melyben 3 lakás és 4 üzlethelyiség van. Bővebbet Szent Pál-u. 3. 2109

Batthyány-utca 5. szám
ház, elköltözés miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2110

Egy emeletes bérház.
teljesen jókarban tartott 10 lakással eladó. Szel-utca 2b. 1425

Gyermek

4 hold szőlő a hegyen, közel a villamoshoz, kolna- és pinceberendezéssel, Aradon, Vajassy Lajos utca 142. számú, gondozott ház 4 lakással, villanyal, eladó. Tudakozódni ugyanott. 1987

Purgly Lajosné-utca 166. szám
ház, nagy gyümölcsös kerttel, új disznóórával és 6 kaptár méhcsaláddal eladó. Bővebbet Szent Peter-tér 9. 2093

Lakást keres.

Három szobás lakást,

lehetőleg elő- és fürdőszobával, május elsejére keresek a városhoz közelfekvő helyen. Cim a kiadóhivatalban. 2105

Kiadó lakás.

A főtéren közel

különbejárattal butorozott szoba magánbani uriembernek kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2112

Egy szoba,

konyha és kamarából álló udvari lakás kiadó. Apponyi-körút 1. 600

Butorozott szoba,

konyha használattal, április 1-től kiadó. Ilona-utca 85. 2092

Üzletek.

Üzlethelyiség kiadó

Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Hammer Vilmos villanyműszerésznel. 1023

Egy jóforgalmú szatyorüzlet,

trafik- és italmérési engedéllyel, elutazás miatt, május 1-től, előnyös feltételek mellett, több évre bérbeadó. Cim a kiadóhivatalban. 5098

Gyógyászat.

Rák és vörhenegység

elleni leghatékonyabb kapható Ferenc-téri Vajdits-gyógyászatban. Kis téglát 1 korona 50 fillér, nagy téglát 3 korona. 6171

Az angol

fájdalomcsillapító Benzoe balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue likiment. Ara 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Vétel és eladás.

Csárdák-kiállítás

és az összes zeneműgyűjtemények állandóan kaphatók Deák Béni könyv- és papírkereskedésében, Forray-utca. Telefon 902 szám. 871

Jól éneklő házi madarak

eladók. Flórián-u. 7. 2111

Őz szarv,

9 éves kanca, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2073

„Ford autót”

kifogástalan állapotban, keresek megvételre. Cim a kiadóhivatalban. 2085

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Egy új használt egyenáramú

2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Különféle.

Német gyógyszer

Használatunk helyett Trichloráthylent, nem robbanó, még nem gyújtható, nem büdös pószere az eddigieknek, ennél sokkal hatékonyabb, ára 70 fillér. Hehs Vilmos gyógyszerár, Batthyány utca. 1403

Írógépek

új és használt, üzemműhelyek, szakszerű javítások, írásmunkák és sokszorosítások, gépirás tanítás **Hodnár József** írógépszaküzletében Saia-cs-utca 8. Telefon 11-41. szám. 421

A drága vanília

teljesen pótolja a pompás zamatu Vanillon, egy zacskó ára 14 fillér. Cukrászoknak, vendéglátóknak nélkülözhetetlen. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Bérbe kerestetik

Arad város határában, konyhakertészeti alkalmas, öntözhető, vagy erre berendezhető 8-10 holdas földterület, továbbá egy, a bolgar kertészethez értő kertész. Ajánlatok az Aradi és csanádi vasutak Maganüzemű központi felügyelőséghez, József főherceg-ut 22. szám, III. bejárat, ajtó 6. sz. alá intézendők. 1868

Hehs Vasas orvosnő

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédules, a vérszegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, fáz, általában gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárius fertőzések és minden infektív eredetű megbetegedés ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ara 3 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Értesítem

a n. é. közönséget, hogy sikerült naponta friss élő tiszai kárász szerezni, melynek kora 1.50 koronát árusítom üzletemben és a piacon.

A nagypénteki finom halakat kérem előre megrendelni. Vidéki endelek előzőelőre pontosan eszközöketnek. Makói hagyma, dughagyma, fokhagyma, tormá, petrezselyem, sargarépa, állandóan kaphatók. Kivite nagyobb mennyiségben Makórol, kisebb telek Aradon Paraffin gyertya, cigaretták, hűvel, cipőkrem továbbá: finom tea és finom edes paprika, nagyban és kicsinyben.

A közönség szíves pártfogását kérem:

Lutivok József,

Asztalos Sándor utca 8. Telefon 615. Péntek estétől szombat estig zsidó ünnep miatt zárva. 1065

Nő. kal p modell ház

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a Salacz-utca 4. szám alatti lakásban, régebbi szaktudásom alapján egy minden igénynek megfelelő

női- és gyermek kalap-szalont

nyitottam. Alakítások izléseesen készülnek, nagy választék legfinomabb gyászkalapban. Becses pártfogást kér: 2101

Schwarcz Sámuelné,

Salacz-utca 4. szám, I. em.

Málna szörp,

Rum,

Likőr,

Pálinka,

Esszenciák.

Megrendelhetők viszontelarusítók részére

Erényi Tivadar

kereskedelmi ügynőksége

Arad, Deák Ferenc-utca 39.

Telefon 11-48.

Apróhirdetések

Az „Aradi Közlöny” részére felvetetnek a Messenger-boy irodában. Deák Ferenc-u. 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

Raffiát pótló

szőlőkötözésre kiválóan alkalmas elsőrendű svéd papírból készült fonalat gyárt a

„HUNGARIA” aradi pamutárugyár r. t.

Mintázott ajánlatok készsöggel küldetnek. 1451

Szavatolt, kömentes mész

waggon rakományonként és kocsi számra kapható napi árbau.

Motoroka Romulus

Aimássegres.

Ugyanott kapható 1300 hektoliter bor. 2019

Magyarjaro gőzgépeket

Kompond és stabil gőzgépeket
Gőzcséplő garnitúrákat
Magyarjaro lokomobílokat
Cséplőszekrényeket
Esztergapatókat
Herefektókat
Elevatorokat
Motorokat
Gőzkeket és
Gőzkazánokat

javítottan állapotban vásárolnak készpénzfizetés ellenében

FRIEDRICH TESTVÉREK

gépgyára, Temesvár.

Földbirtokosoknak

35 évre 4 1/2% kamat 99 arfolyam,
50 évre 5% kamat 1% törlesztés teljes arfolyam,
63 évre 4% kamat 0.85% törlesztés 94% arfolyam mellett, továbbá

aradi és békéscsabai házakra

50 évre 5 1/2% kamat, 1/2% törlesztés 98 arfolyam mellett törlesztés kölcsönöket folyosított és birtokparcellázásokat eivállalja és gyorsan keresztul vezeti a

Budapesti Kölcshközvetítő és Parcellázó Hozsvenytársaság

Budapest, VIII., Kenyermező-u. 6. Aradi megbízottunk: Bonyhádi József u. kapa-u 47. d. u. 2-4. g. 781